

Stormskador och fornminnen

Delmoment 3: Fältinventering av skogliga åtgärder i
Jämtlands län efter stormarna Hilde och Ivar hösten 2013.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild

Återställd rotvälta i odlingsröse, ödesböle Andbyn, Raä Revsund 52:1, Bräcke kommun

Mossbeväxt odlingsröse, ödesböle Ån, Raä Bräcke 138:1, Bräcke kommun

Körskador in ödesbölet Bakvigge, Raä Berg 9:1, Bergs kommun

Fynd av skärvsten i rotvälta, boplats Raä Rätan 6:1, 7:1, Bergs kommun

Foto: Katarina Johansson, Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2017

Beställningsadress

Länsstyrelsen Jämtlands län

831 86 Östersund

Telefon 010-225 30 00

Ansvarig

Olle Hörfors

Text

Olle Hörfors, Katarina Johansson och Björn Oskarsson

Länsstyrelsen Jämtlands län

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2017

Löpnummer

2017:6

Diarienummer

431-356-2014

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Syfte och uppdrag	7
1.2 Mål	7
2. Metod och genomförande	8
3. Sammanställning av stormens följder	9
4. Besökta objekt kommunvis	14
5. Resultat	15
5.1 Tabell och statistik	16
5.2 Besökta Raä nummer	16
5.3 Besökta lämningstyper	18
5.4 Bedömning	18
5.5 Åtgärder	19
6. Sammanfattning	20
7. Källor	21
8. Katalog	22

Inledning

Under senhösten 2013 drabbades Jämtland och grannlänerna Västernorrland och Västerbotten av stormarna Hilde natten mellan den 16 och 17 november och Ivar den 12 december.

I Norrlandsläna har Skogsstyrelsen beräknat att cirka 12 miljoner m³ skog fälldes av stormarna. De värsta stormskadorna efter stormen Hilde uppstod i den del av länet som ligger norr om Östersund, huvudsakligen i Strömsunds kommun. Skadorna efter stormen Ivar skedde längs ett brett stråk utefter E14 från Åre kommun i väster till Bräcke kommun i sydöstra delen av Jämtlands län. Berörda kommuner är Åre, Krokom, Östersund, Berg, Bräcke och Härjedalen samt i viss mån Ragunda. Värst drabbat är ett större område i Bräcke kommun och ett område kring södra Storsjön i Bergs kommun.

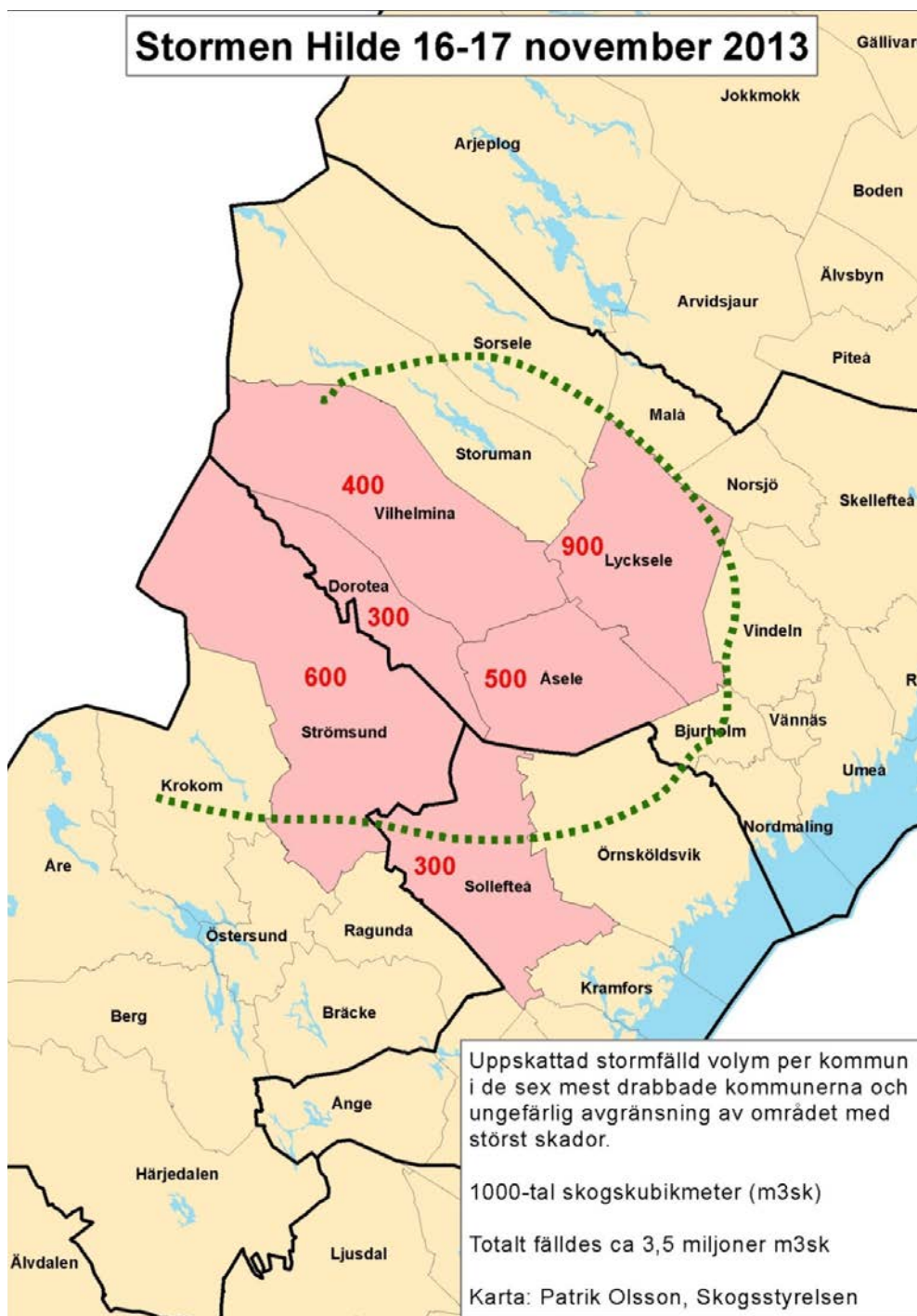
Stormarna blåste ned en stor mängd träd. De orsakade dels att träd knäcktes och dels att träd blåste omkull och drog med sig sina rotsystem. Dessa rotvältor kan orsaka skador på fornlämningar om de ligger i fornlämningens direkta närhet eller på lämningen. Skadorna som kan uppkomma är uppslitna kulturlager och konstruktioner eller störda strukturer särskilt på de många ödesbölen som drabbats.

Erfarenheterna från de stora stormarna Gudrun och Sven som drabbade Smålandsläna och Östergötland mellan åren 2005 och 2006 visade att upparbetningen av den stormfällde skogen efter stormarna orsakade värre skador på fornlämningarna än vad själva stormen gjorde (se exempelvis Backman/Svarvar 2007). Det genom att körspår uppkommit, att virke lagrats på ett felaktigt sätt eller att fornlämningen markberetts i efterhand med mera.

Arbetet med att följa upp hur fornlämningarna i länet påverkats av stormarna har därför delats upp i tre delar varav det här är den tredje.

- » Skadeinventering av vårdade och/eller tidigare vårdade fornlämningar belägna i stormkorridoren. Det arbetet skedde huvudsakligen före att upparbetning av stormskadade träd kommit igång.
- » Antikvarisk kontroll i samband med upparbetning av stormfälld skog. Den genomförs som rådgivning på plats i samband med avverkningsplaneringen.
- » Fältinventering av eventuella skador i samband med avverkning av stormfälld skog som skedde efter att upparbetningen var utförd.

För samtliga moment kommer separata rapporter att framställas. Denna rapport avser del 3 av projektet.

Stormen Hildes utbredning. Karta från Skogsstyrelsen.

Stormen Ivars utbredning. Karta från Skogsstyrelsen.

1. Syfte och uppdrag

Syftet i del 3 har varit att ute i fält inventera och granska om ytterligare skador har uppkommit i samband med uppröjningsarbetet av skogsindustrin och/eller markägare efter uttag av träden. En bedömning av nödvändiga åtgärder har också gjorts (ingen åtgärd, återställande eller arkeologisk undersökning).

1.2 Mål

Länsstyrelsen i Jämtlands län har under året arbetat med yttranden/samråd över de dispenser som Skogsstyrelsen gett gällande uttag av stormfällda träd efter stormarna. Totalt har 139 dispenser/samråd/yttranden getts. Målet är att skapa en bild av om skogsbruket skadat lagskyddade fornlämningar ytterligare efter det att uttag av stormfälld skog utförts.

2. Metod och genomförande

Kontroll efter utförelse av stormfälld skog har gjorts genom fältinventeringen på ett urval av platser där fornlämningar riskerat att skadas vid upparbetning av stormfälld skog. Inventeringarna har utförts av länsstyrelsens egen personal, i huvudsak Katarina Johansson och Björn Oskarsson. Olle Hörfors har fältgranskat ett mindre antal objekt. Sammantaget utfördes åtta dagsverken i fält.

Arbetet har bestått av att kontrollera, ett urval av de ärenden som inkommit till länsstyrelsen gällande stormskadad skog. Det har gällt yttranden om dispenser från Skogsstyrelsens 6-veckorsregel, skriftliga yttrande direkt till markägare, planerarare eller utförare, samråd via telefon eller mejl med mera som getts. I skrivande stund har 136 ärenden inkommit till länsstyrelsen, se bilaga.

Vid varje objekt som besökts har en dokumentation i form av foto och en ifylld blankett med skriftlig beskrivning gjorts. I dispenserna har, i de flesta fall ett skriftligt yttrande getts, det vill säga en anvisning hur arbeten får utföras på fornlämningsområde, uppmärkning av fornlämningarna och så vidare, efter det att tjälen gått ur marken. I fält har vi bedömt hur arbetet utförts. Är fornlämningarna utmärkta med band eller kulturstubbar? Har mycket ris lämnats? Har nya skador på fornlämningarna uppkommit efter skogsbruket? Finns körsador? Om de tagit hänsyn till fornlämningarna/fornlämningsområdet.

Rapporten har sammanställts av Katarina Johansson och Olle Hörfors med bidrag av Björn Oskarsson.

3. Sammanställning av stormens följder

Effekterna av stormarna syns tydligt om de inkomna ärendena fördelas kommunvis. Den här sammanställningen visar också att effekterna av stormen lvar var betydligt allvarligare i Jämtlands län än effekterna av stormen Hilde som främst drabbade Strömsunds kommun.

Framförallt Bräcke kommun framstår som mycket hårt drabbad, liksom Bergs kommun som dock kom något lindrigare undan. Läger man ut ärendena på en karta finner man att just gränsområdet mellan dessa två kommuner har en mycket stor andel av ärendena.

ANTAL STORMRELATERADE AVVERKNINGAR KOMMUNVIS FRAM TILL 2015-01-16

Berg	Bräcke	Härjedalen	Krokom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund
29	48	7	11	1	16	8	16
22 %	37 %	5 %	8 %	-	11 %	6 %	11 %

ANTAL EJ STORMRELATERADE AVVERKNINGAR SOM BERÖR FORNLÄMNING

Berg	Bräcke	Härjedalen	Krokom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund
6	3	12	10	5	5	4	0

SUMMA AVVERKNINGAR, KOMMUNVIS

Berg	Bräcke	Härjedalen	Krokom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund
34	51	19	22	6	21	12	16

Sammantaget inkom under året 174 ärenden gällande avverkningar som berör fornminnen under 2014, det år då uppröjningen efter stormen var som mest intensivt. 136 av dessa eller 78 procent hade koppling till efterarbetet efter stormarna. De avverkningsanmälningar som inte är relaterade till stormarna ligger huvudsakligen i måttligt eller sparsamt stormdrabbade kommuner även om sex ärenden faktiskt berör Bergs kommun. Här finns dock stora variationer inom kommunen och stora delar var inte stormdrabbade i samma utsträckning som södra Storsjöbygden, där de flesta stormärendena i Bergs kommun finns.

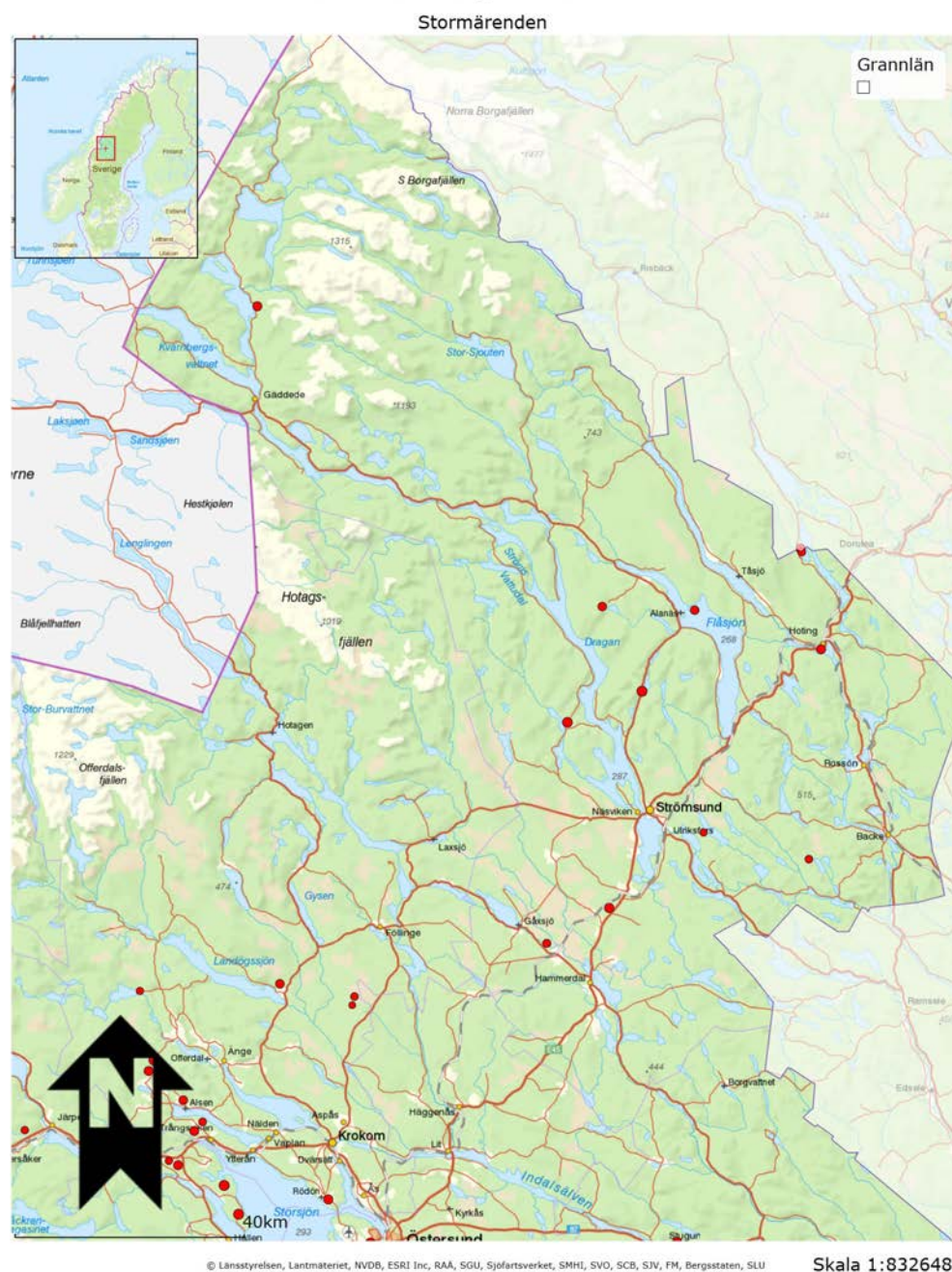
Siffrorna kan jämföras med ett normalår, utan stormar. Siffrorna nedan är uträknade på de avverkningsanmälningar som berör fornlämning under perioden 2009–2013. Av detta framgår att de mest stormutsatta kommunerna väsentligt ökat sin andel av den samlade volymen avverkningsärenden. Samtidigt har det totala antalet avverkningsanmälningar som berör fornlämning kraftigt ökat från att i normalfallet ha legat runt 77–78 stycken till 174 år 2014.

ANTAL AVVERKNINGAR SOM BERÖR FORNLÄMNING ETT NORMALÅR, KOMMUNVIS

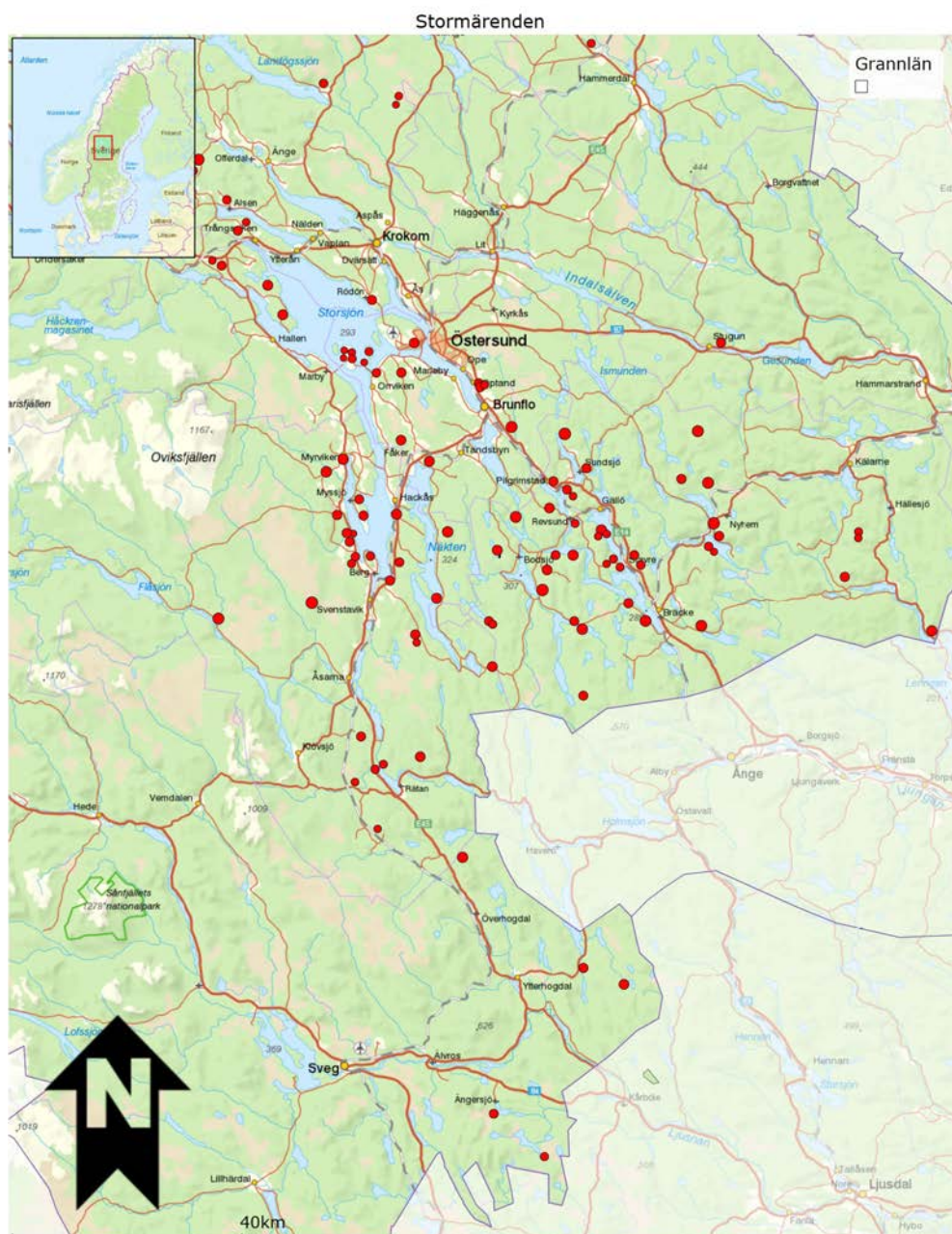
Berg	Bräcke	Härjedalen	Krokom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund
6–7	8–9	11	16–17	11–12	18–19	3–4	5–6
10 %	11 %	14 %	22 %	15	24 %	4 %	7 %

Det här stämmer också väl överens med de uppgifter som gjort gällande att cirka 1–2 normala årsavverkningar har behövts föras ut ur skogarna under det första halvåret av 2014.

Stormfäld skog Stormen Hilde

Stormfäld skog Stormen Ivar

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:832648

Då man lägger ut stormärendena på kartan ser man att den geografiska bilden stämmer väl överens med de kartor Skogsstyrelsen framställde veckorna efter respektive storm. På kartorna ovan har området kring norra Storsjön tagits med på båda, eftersom detta område påverkades av båda stormarna.

Av kartorna framgår också, förutom var det mest intensiva stormskadade området ligger, att skadorna av stormen Hilde var betydligt mindre än de som stormen Ivar orsakade.

DRABBADE FORNMINNESKATEGORIER

Fornminneskategori	Antal	Procent
Fossil åkermark - ödesbölen	30	17
Fäbodlämningar	28	16
Boplatser	26	15
Fångstgropslokaler	26	15
Blästplatser	22	12
Förhistoriska gravar	13	7
Fossil åker - sentida	6	3
Husgrunder - forntid	4	2
Fornlämningsliknande bildning	3	2
Hällristningslokaler	2	1
Färdvägar	2	1
Fossil åker - forntida	2	1
Kolbottnar	3	2
Fyndplatser - stenålder	2	1
Plats med tradition	2	1
Minnesmärke	1	-
Brott/täkt	1	-
Torplämning	1	-
Husgrund - sentida	1	-
Röse - sentida	1	-
Fornborg	1	-
Övriga	10	6
Summa	173	100

De ojämnt fördelade geografiska effekterna har också givit motsvarande effekt vad gäller vilka kategorier av fornlämningar som drabbats värst. Fornlämningar som fäbodlämningar, fossil åkermark/ödesbölen och boplatser är mycket vanliga i Bräcke kommun och är följaktligen drabbade i motsvarande mån.

Detta gäller särskilt ödesbölena, de är ofta högt belägna och stormutsatta redan genom detta. De har ofta högre bonitet än övrig skogsmark vilket gör att träden växer snabbare och därmed blir känsligare för stormpåverkan. De är också ofta yttäckande vilket också gör att det blir mer troligt att de drabbas. Ett normalt år avverkningsanmäls mindre än 10 skogsskiften där ödesbölen ingår, 2014 var siffran 30.

Fäbodlämningarna är ofta placerade i samma geografiska liknande eller samma geografiska lägen som ödesbölena och är av liknande skäl ofta drabbade.

De registrerade boplatsslokaler i Jämtlands län ligger oftast utmed sjösystemen. Ofta sparas träden vid avverkningar ut närmast stränderna. Detta har i flera fall lett till att boplatser varit särskilt utsatta då de varit beväxta med smala ridåer av träd som varit utsatta för vind som fått fart över sjöar eller kalhyggen. Ett särskilt allvarligt exempel på detta är boplatser Raä Ström 168:1 vid Äspnäs i Strömsunds kommun där stormvindarna fått stor effekt på den smala trädkorridoren.

Järnframställningsplatser i form av blästerugnar är särskilt vanliga i Bergs och Härjedalens kommuner medan fångstgropar och fångstgropssystem dominerar stort i Strömsunds och norra Östersunds kommuner, något som också avspeglas i siffrorna ovan.

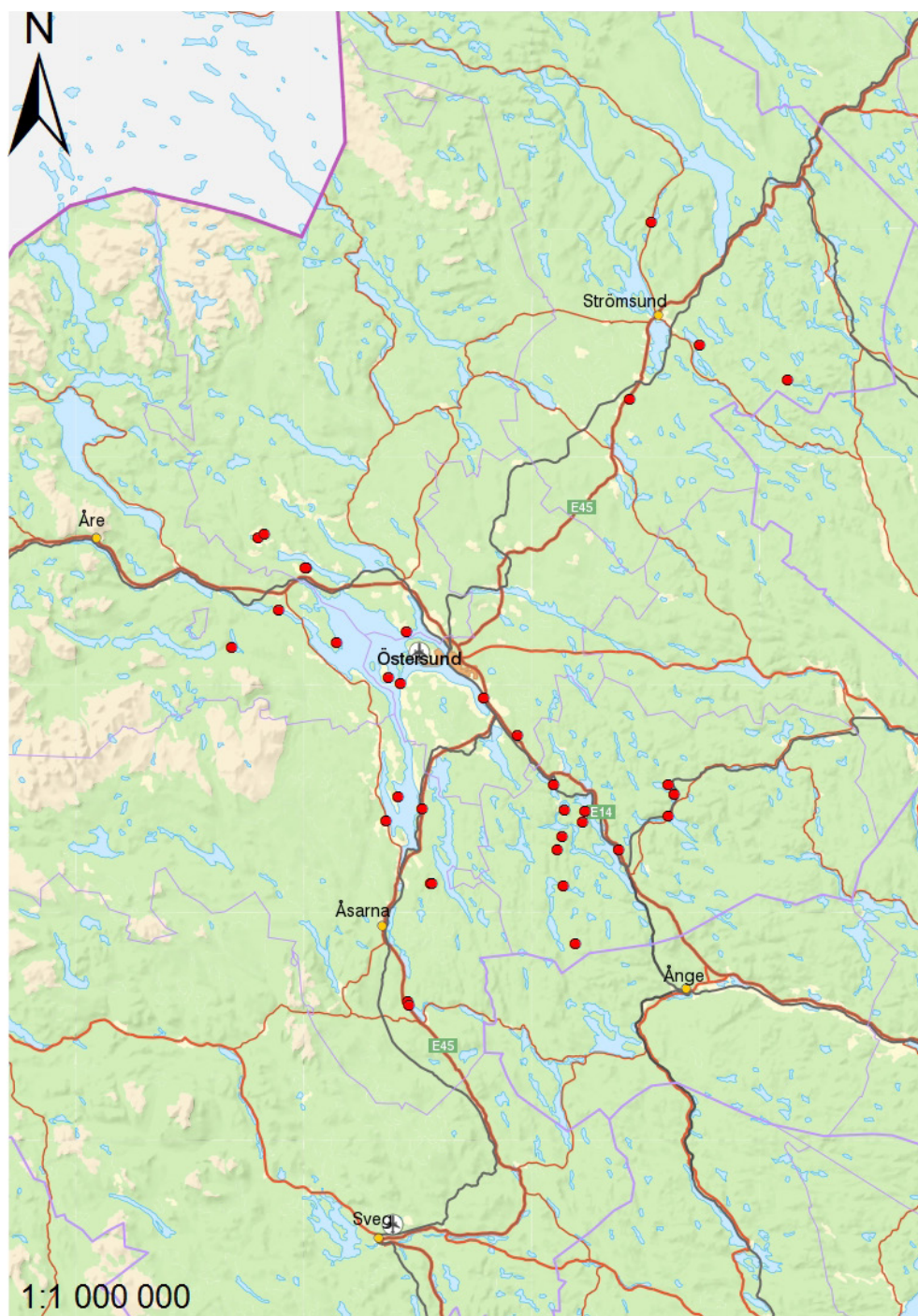
Förhistoriska gravar ligger mycket sällan i skogsmark och redan i rapport 1 i denna rapportserie kunde konstateras att de mycket sällan drabbats av skador relaterade till stormarna.

*Stormfällda träd i strandzonen vid stenåldersboplatser i Äspnäs, Strömsunds kommun.
Foto: Inger Sandström, Skogsstyrelsen.*

4. Besökta objekt kommunvis

Kartan visar en röd prick för varje ärende som fältgranskats. Resultaten redovisas i bilaga 1. För varje anmälan fylldes en blankett i, där en bedömning av arbetet och eventuella åtgärder gjorts. Till varje blankett finns bilder från besöket.

Karta över fältbesökta platser. © Lantmäteriverket 2008. Ur Gsd 106-2007/188

5. Resultat

Länsstyrelsen har besökt 38 olika objekt i fält under hösten 2014. På respektive objekt har det många gånger funnits flera Raä nummer registrerade i fornminnesregistret, FMIS. Sammanlagt har 41 fornlämningar med Raä nummer, och två objekt utan Raä nummer granskats i fält.

Under arbetet kunde konstateras att arbetet med uttag av stormfällda träd och återställandet av rotvältor på fornlämningar och inom fornlämningsområden genomgående fungerat överaskande bra, trots tidsbrist och press på de aktörer som utfört arbetet. En del anmärkningsar finns, främst vad gäller uppmärkning av fornlämningar med band och en del, oftast mindre allvarliga körskador. Arbetet har inte inneburit att nya och större skador uppkommit. Hänsyn kan anses ha tagits till fornlämningarna på de granskade lokalerna.

Vägen fram till besöksmålet vid hållristningarna i Gärde, Offerdal.

5.1 Tabell och statistik

Kommun	Antal besökta platser
Berg	7
Bräcke	14
Krokom	6
Strömsund	4
Åre	3
Östersund	4
Summa	38

5.2 Besökta Raä nummer

Kommun	Raä nr	Fornlämningstyp
Berg	Berg 9:1	Ödesböle
	Berg 10:1	Blästplats
	Berg 62:1	Ödesböle
	Myssjö 18:1	Blästplats
	Rätan 6:1	Boplats
	Rätan 7:1	Boplats
	Myssjö 365	Blästplats
	Myssjö 367	Slaggförekomst
	Myssjö 373	Slaggförekomst
	Hackås 110:1	Blästplats
Bräcke	Bräcke 37:1	Fångstgropssystem
	Bräcke 39:1	Minnesmärke
	Bräcke 205:1	Boplats
	Nyhem 85:1	Boplats
	Nyhem 57:1	Boplats
	Bräcke 138:1	Ödesböle
	Revsund 52:1	Ödesböle
	Revsund 34:1	Ödesböle/fäbod
	Revsund 83:1	Ödesböle
	Nyhem 57:1	Boplatsvall
	Lockne 235:1	Fäbodlämning
	Bodsjö 33:1	Fångstgropssystem
	Revsund 79:2	Ödesböle
	Revsund 14:1	Ödesböle
	Revsund 53:1-2	Ödesböle

Kommun	Raä nr	Fornlämningstyp
Krokom	Alsen 35:1	Ödesböle
	Alsen 78:1	Ödesböle
	Alsen 5:2	Ödesböle
	Alsen 61:1	Ödesböle
	Rödön 29:1	Gravfält
	Rödön 30:1	Boplatssområde järnåldern
Strömsund	Hammerdal 153:1	Fångstgropssystem
	Fjällsjö 19:1	Boplat
	Fjällsjö 20:1	Boplat
	Ström 179:1-3	Fångstgropar
	Ström 311:1	Boplat
	-	Fäbod (Skog och Historia)
Åre	-	Sågholmen (sågverksindustri)
	Hallen 8:2	Ödesböle
	Mörsil-Sällsjö 1:48	Fångstgropssystem
Östersund	Lockne 70:1	Ödesböle
	Brunflo 29:1	Gravhög
	Brunflo 29:2	Fossil åker
	Brunflo 251:1	Gravfält
	Brunflo 251:2	Ödesböle
	Brunflo 251:3	Färdväg, hålväg
	Norderö 6:1	Gravhög
	Norderö 110:1	Ödesböle

5.3 Besökta lämningstyper

Lämnings- typer	Ödes- böle	Bläst- plats	Slagg- förekomst	Bo- plats	Grav- fält	Grav- hög	Minnes- märke	Färd- väg
Berg	2	4	2	2	-	-	-	-
Bräcke	7	-	-	2	-	-	1	-
Krokom	4		-	1	1	-	-	-
Strömsund	-	-	-	3	-	-	-	-
Åre	1	-	-	-	-	-	-	-
Östersund	3	-	-		1	2	-	1
Summa	17	4	2	8	2	2	1	1

Lämnings- typer	Boplats- vall	Fäbod	Såg- verks- industri	Fångst- grop, enstaka	Fångstgrops- system	Fossil åker
Berg	-	-	-	-	-	-
Bräcke	1	1	-	-	2	-
Krokom	-	-	-	-	-	-
Strömsund	-	1	-	1	1	-
Åre	-	-	1	-	1	-
Östersund	-	-	-	-	-	1
Summa	1	2	2	2	4	1

5.4 Bedömning

Efter besöken ute i fält kunde fastställas att skogsbruket inte orsakat fler och större skador än vad stormen orsakat på/vid fornlämningar i samband med efterarbetet efter stormarna Hilde och Ivar. Åtgärderna i anmälningarna var på det stora hela bra skötte, lämningarna var ofta men inte alltid bra markerade med band och kulturstubbar.

Länsstyrelsen kan efter besiktningar i fält konstatera att 6 av de 38 besökta platserna inte var nämnvärt påverkade av stormen alls. På 12 lokaler var inte några synliga skogliga åtgärder utförda. På 16 lokaler var åtgärderna utförda. På 9 av dem fanns inget att anmärka på, medan det på 7 lokaler fanns mindre påpekanden på utförandet. Påpekandena kunde gälla att man lämnat fläckvis väl mycket ris, att smärre körskador eller tryckmarkeringar efter maskinen uppstått eller annat.

Två av lokalerna bedömdes behöva ytterligare åtgärder. En där en arkeologisk förundersökning behöver göras. På platsen kunde konstateras att någon typ av markarbetet utförts inom stenåldersboplatsen. Ett sådant arbete kräver förutom Länsstyrelsens tillstånd om ingrepp i fornlämning även ett tillstånd för vattenverksamhet från miljöskyddsenheten. En intern anmälan kommer att göras och ett tillsynsärende kommer att upprättas. Det andra är ett fall där ytan på en stenåldersboplats bör utökas i registreringen i FMIS. På platsen hittades i det aktuella fallet skärvsten i rotvältor utanför det markerade området.

	Inte påverkad av stormen	Inga skogliga åtgärder utförda	Åtgärdats utan anmärkning	Åtgärdats men med lättare anmärkning på skogliga åtgärder (lämnat ris, smärre körskador, med mera)	Åtgärdats men med skador av stormen som kräver åtgärd (förundersökning, ändring i FMIS, tillsynsärende etcetera)
Berg	1	1	1	2	2
Bräcke	4	3	4	2	-
Krokom	1	3	1	1	-
Strömond	-	2	1	1	-
Åre	-	1	1	1	-
Östersund	-	2	1	1	-
Summa	6	12	9	8	2

5.5 Åtgärder

Till alla 38 ärenden kommer en återkoppling till markägaren, skogsbolag (ombud) och Skogsstyrelsen, att göras. Det i form av ett brev med information om besöket och bedömningen som gjorts. Åtgärderna kommer att utföras under år 2015 som ett delmoment i projektet Stormskador vid Länsstyrelsen i Jämtlands län. De två fall där ytterligare åtgärder bör göras är enligt följande:

BLANKETT 4, SIDA 22

Gäller stenåldersboplatsen på fastighet Rätansbyn 4:48. Raä nummer: Rätan 6:1, där inprickningen i FMIS bör ändras och utökas, eftersom fynd av skärvsten gjorts utanför nuvarande registrerade yta. En mindre arkeologisk undersökning av området bör genomföras, där sällning ingår. Åtgärderna planeras för att utföras år 2015–2016.

BLANKETT 5, SIDA 24

Gäller även denna en stenåldersboplats på fastighet: Rätansbyn 4:39, Raä nummer: Rätan 10:1. Här har markarbeten gjorts i området. Man har dels tagit bort rotvältor och försökt att jämna till marken under, dels har markarbeten gjorts i syfte att underlätta för intag av båt. Se bilder i blankett 5, sida 21. En intern anmälan görs och ett tillsynsärende upprättas.

6. Sammanfattning

Länsstyrelsen har i fält granskat 38 lokaler där avverkning och eller uttag av stormfälld skog skett. Ärendena har kommit in till Länsstyrelsen som i samband med att dispens från 6-veckorsregeln skickats in till Skogsstyrelsen som lämnat ärendet vidare till Länsstyrelsen för yttrande. Det kan också handla om ärenden där rådgivning gällande uttag av stormfälld skog skett direkt till Länsstyrelsen via telefonsamtal eller skriftliga yttranden. Fältrådgivning har ibland även gjorts på lokalerna av Skogsstyrelsen personal. Dispenserna/rådgivning/yttranden har gällt hur uttag av den stormfällda skogen efter stormarna Hilde och Ivar skulle utföras på bästa sätt.

Behovet av uttag av den stormfällda skogen har varit akut. Stora delar av det stormdrabbade området är redan tidigare drabbat av storm med stora angrepp av granbarkborre som följd. För att i någon mån försöka begränsa spridningen av granbarkborre har Skogsstyrelsen haft som ambition att ta ut de stormfällda granarna senast den 15 juli. Det innebär för skogsbrukets del att nära två normala årsavverkningar skulle utföras på bara ett halvt år. Tallskogen bortprioriterades och planerades för senare omhändertagande. Det har bland annat skett vid Andersö skans (se blankett 35) där enbart högväxta tallar fallit för stormen.

Till följd av det akuta läget har en del körning inom fornminnesområden tillåtits. Prioritet har lagts på att undvika körspår genom att utföra arbetet på tjälad, hård eller torr mark. När det inte har kunnat ske har endera fältrådgivning på plats genomförts av Skogsstyrelsens eller Länsstyrelsens arkeologer eller så har arbetet fått skjutas upp till dess att marken varit torr och bärig. Ambitionen har varit att i största mån undvika att körspår skulle uppkomma eller att timmerupplägg eller basvägar skulle läggas inom fornlämning.

I många fall har kalavverkning utförts för att undvika att enstaka vindkänsliga träd ska ge upphov till nya rotvältor inom fornlämningsområdena.

Som alltid är efterarbete i form av markberedning och plantering inte tillåten inom/ på fornlämning även när det gäller stormfälld skog.

7. Källor

- » Backman M och Svarvar K. 2005. *Stormskadeinventering av forn- och kulturlämningar i Östergötlands län 2005*. Rapport 2005:18. Länsstyrelsen i Östergötland.
- » Backman M och Svarvar K. 2006. *Stormskadeinventering av forn- och kulturlämningar i Östergötlands län 2005*. Rapport 2007:7. Länsstyrelsen i Östergötland.
- » Edvinger K 2006. *Skadeinventeringar i Kronobergs län 2005*. Meddelande 2006:17. Länsstyrelsen i Kronobergs län.
- » Fendin T och Räf E 2011. *Titthål i stormskadade gravar. Arkeologisk efterundersökning, dokumentation och återställande*. Raä 140, 21a och 28. Adlerskog 1:4, Klevstad 5:1 och Norrby 1:1. Örtomta, Västra Eneby och Ljungs socknar. Kinda och Linköpings kommuner. Östergötland. Östergötlands museum, Avdelningen för arkeologi. Rapport 2011:3.
- » Hägerman BM och Loeffler D. 2012 *Dokumentation av stormskadade forn- och kulturlämningar. 31 socknar och 7 kommuner i Västernorrlands län*. Rapport från Murberget 2012:23
- » Hörfors O 2011. Fyrby. *Dokumentation av markskador på gravfält. Skadedokumentation och arkeologisk efterundersökning*. Raä 123 Stenby-Fyrby 4:2. Östra Stenby socken. Norrköpings kommun. Östergötland. Östergötlands museum, Avdelningen för arkeologi. Rapport 2011:35.
- » Reuter Dahl M 2007A. *I rotvältors land.....-resultat av skadeinventering 2005 och 2006*. Meddelande 2007:03. Länsstyrelsen i Kronobergs län.
- » Reuter Dahl M 2007B. *Arkeologiska insatser i Kronobergs län efter stormen Gudrun. Återställning, dokumentation och besiktning*. Meddelande 2007:32. Länsstyrelsen i Kronobergs län.
- » Svarvar K 2008. *Stormskadeinventering. Kompletterande skadeinventering av fasta fornlämningar efter stormarna Gudrun och Per*. Linköpings, Mjölby, Motala, Norrköpings, Söderköpings, Vadstena och Åtvidabergs kommuner. Östergötlands län. Rapport Östergötlands länsmuseum 2008:73.

DIGITALA KÄLLOR:

- » Riksantikvarieämbetets fornminnesregister. www.fmis.raa.se
- » Skogsstyrelsens register Skogens pärlor. www.minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor
- » Lantmäteriverkets historiska kartor. www.lantmateriet.se

8. Katalog

Bergs kommun

BLANKETT 1

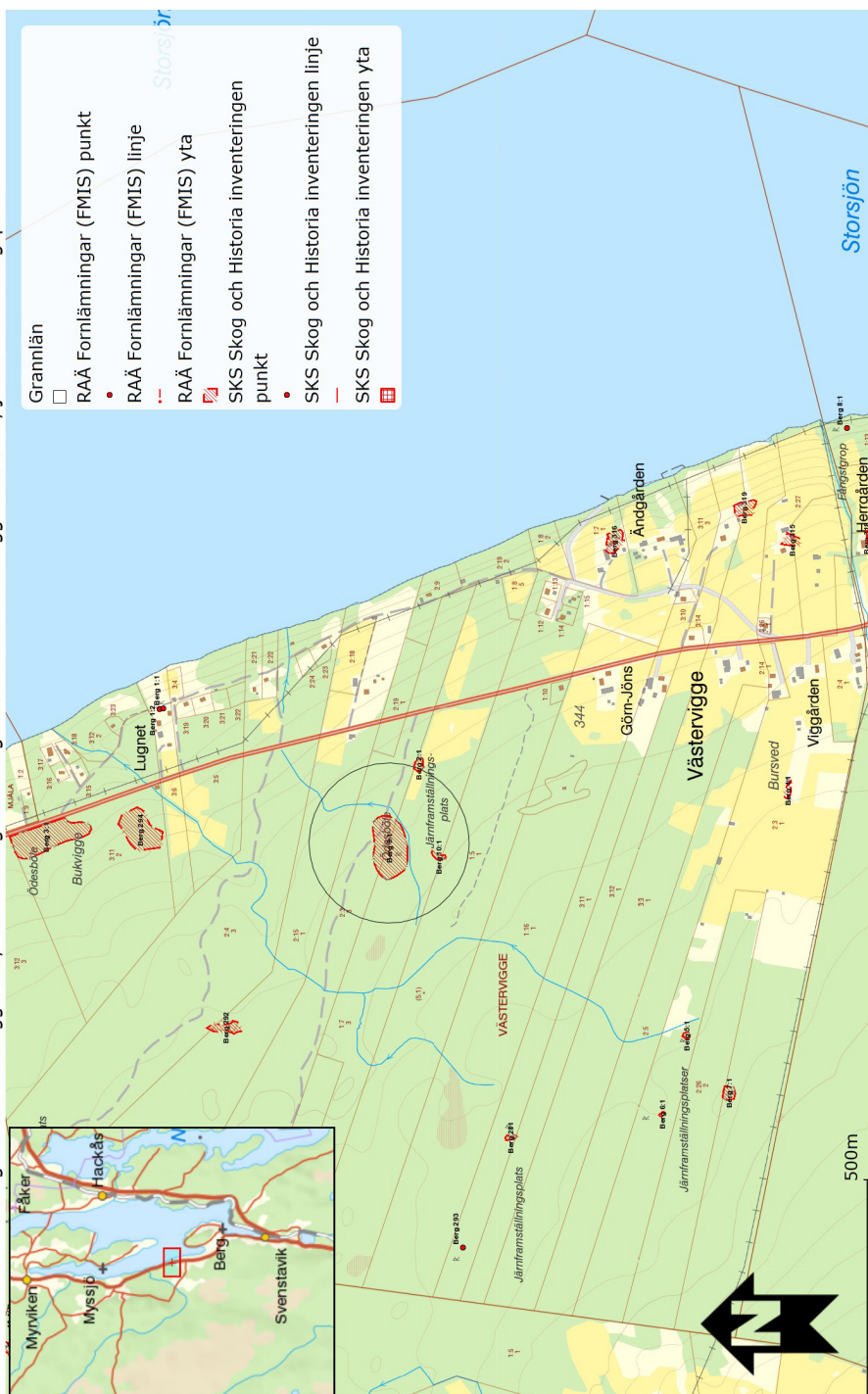
Kommun:	Berg
Raå nr:	Berg 9:1, 10:1
Fastighet:	Västervigge 1:7
Dnr Länsstyrelsen:	431-3704-2014
Lämningsstyp:	Ödesböle Bakvigge, blästplats
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga skogliga synliga åtgärder är utförda, inga uttag av träd eller åtgärdade rotvältor. Skogsstyrelsen har varit på plats i maj 2014 för rådgivning med markägare.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08

Omfattande äldre körskador finns i området. Dessa är närmare beskrivna i rapport 2.

Fältkontroll, uttag av stomfälld skog

Fastigheten Västervigge 1:7, fornlämning Raå Berg 9:1 ödesbölet Bakvigge och 10:1, järnframställningsplats

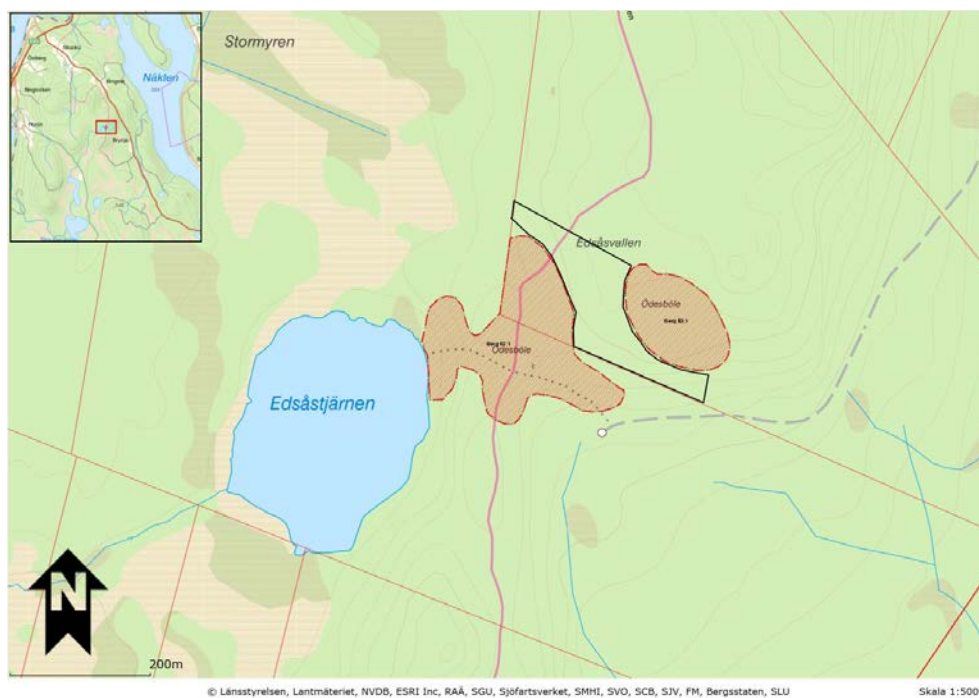

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:11343

BLANKETT 2

Kommun:	Berg
Raå nr:	Berg 62:1
Fastighet:	Bingsta 2:25
Dnr Länsstyrelsen:	431-1951-2014
Lämningstyp:	Ödesböle Eisåsen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Träden är uttagna i området mellan fornlämningsområdena. Ingen påverkan på intilliggande fornlämningsområden finns. Ställvis för mycket ris lämnat.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08

Karta över berört område

BLANKETT 3

Kommun:	Berg
Raä nr:	Berg 62:1
Fastighet:	Bingsta 2:25
Dnr Länsstyrelsen:	431-1241-2014
Lämningstyp:	Ödesböle Eisåsen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Träden är uttagna och rotvältor åtgärdade. Ställvis mycket ris lämnat. Ett odlingsröse överkört. Inga allvarliga körsador har uppkommit. Inga lämningar var utbandade eller utmärkta med kulturstubbar.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08

Bild 1. Skyltningen börjar bli sliten.

Bild 2. Kvarlämnad kavelbroläggning från avverkning.

Bild 3–4. Kvarlämnat ris från avverkning.

Bild 5–6. Miljöbilder.

Bild 7. Överkört odlingsröse.

BLANKETT 4

Kommun:	Berg
Raä nr:	Rätan 7:1, 6:1
Fastighet:	Rätansbyn 4:48
Dnr Länsstyrelsen:	431-1550-2014
Lämningsstyp:	Boplatser
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fynd av enstaka skärvsten i rotvältor utanför markerat fornlämningsområde. Inom det svartmarkerade området på kartbilden gjordes fynd av skärvsten i rotvältorna. Träden borttagna. Inga körskador. Rotvältor är inte åtgärdade/återvälta. Vid den svarta prickn påträffades ytterligare skärvsten.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen. Ny inprickning i FMIS. En mindre arkeologisk undersökning bör göras under 2015.
Datum för besiktning:	2014-09-08

*Bild 1–3 visar fynd av skärvsten och kulturlager under rotvältor.
Bild 4–8 Visar nedrisning och försök till uppröjning inom området.*

BLANKETT 5

Kommun:	Berg
Raä nr:	Rätan 10:1 (boplats), 11:1 (blästplats)
Fastighet:	Rätansbyn 4:65, s:31, 4:66, 4:32, 4:39, 4:64, 4:95
Dnr Länsstyrelsen:	431-2388-2014
Lämnings typ:	Boplats, blästplats (blästplatsen ligger under vatten)
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Träden borttagna. Inga rotvältor i området ovanför stugorna är åtgärdade eller tillbakavälta. Vid stranden nära en av stugorna är några rotvältor borttagna och det ser ut som om de fyllt på med grus, se rosa markering på kartbilden). Troligtvis har man försökt att "städa upp" och tagit bort vältorna. I rotvältorna ligger skärvsten i dagen. Det var delvis nedrisat i skogspartiet vid stranden mellan stugorna. I den delen som är markerat med svart gjordes fynd av skärvsten i rotvältorna, alltså utanför markerat fornlämningsområde. Inom grönmarkerat område har någon typ av markarbeten skett och man har lagt ut grus inom fornlämningsområdet. Planeringsarbeten har skett, och det har troligtvis muddrats en bit in för att göra det lämpligt för att ta in en båt, se bilder nedan. Tillstånd för vattenverksamhet krävs, likaså för ingrepp i fornlämning.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08

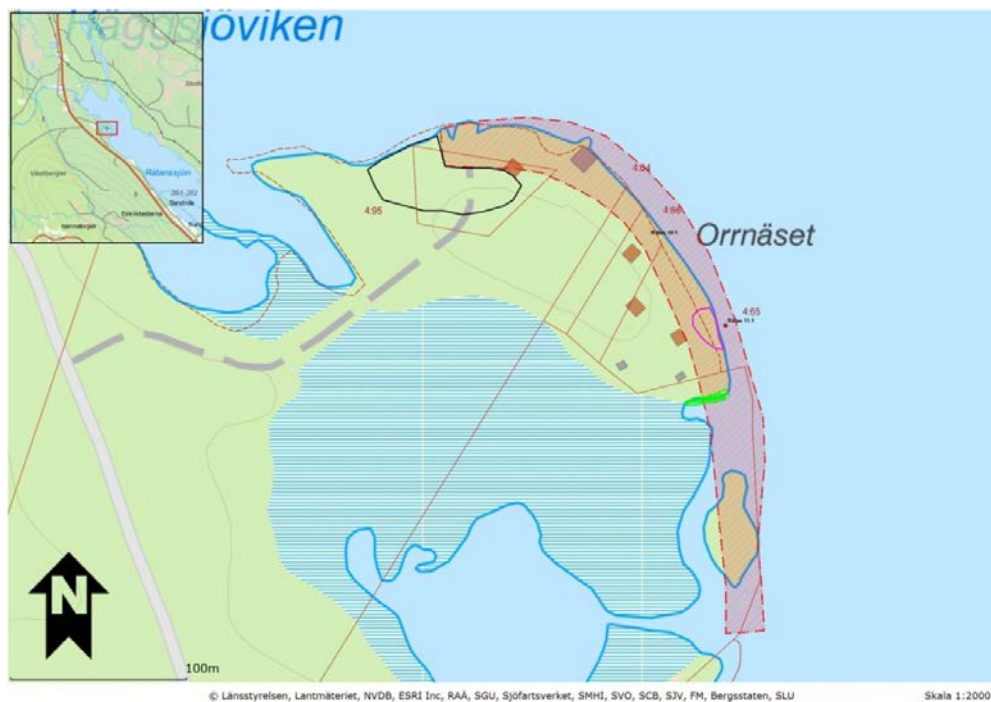

Bild 1–4 visar påfört grus inom området.

Bild 5 visar kulturlager och skärvsten i en rotvälta.

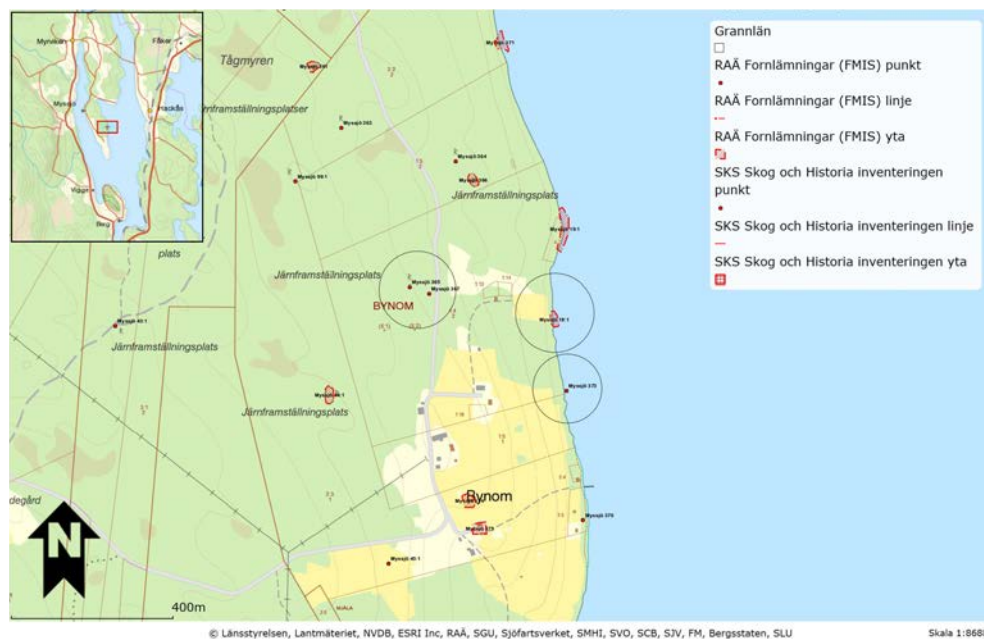
Bild 6 och 7 visar "uppstädning" av rotvälter.

BLANKETT 6

Kommun:	Berg
Raä nr:	Myssjö 18:1, 365, 367, 373
Fastighet:	Bynom 1:4
Dnr Länsstyrelsen:	431-2414-2014
Lämningstyp:	Blästplats, slaggvarp, slaggförekost.
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning, övrig kulturhistorisk lämning (Mysjö 18:1)
Bedömning:	Området inte påverkat av storm, eller uttag av träd i dess närhet (Myssjö 367). Myssjö 365 återfanns inte vid besöket, men ligger troligtvis inte inom stormpåverkat område. Inga vindfällen vid Myssjö 373. Myssjö 18:1 ligger vid en brygga vid vattnet och är inte påverkad av stormen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08

Raä Myssjö 365, slaggvarp

Fältkontroll, uttag av stomfälld skog

Fastigheten Östnär 3:5, fornlämning Raå Hackås 110:1 järnframställningsplats

BLANKETT 7

Kommun:	Berg
Raä nr:	Hackås 110:1
Fastighet:	Östnär 3:5
Dnr Länsstyrelsen:	431-1961-2014
Lämningstyp:	Blästplats
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Vid första besöket kunde blästplatsen inte återfinnas. Ett område fanns utbandad av SCA med kulturmiljöhänsyn men vid denna plats kunde inga säkra fornlämningar konstateras. Efter en förnyad granskning av ekonomiska kartan kunde konstateras att de utbandade lämningarna troligtvis var fel utmärkta. Blästplatsen skulle ligga närmare vägen. Vid återbesök kunde blästplatsen och slaggvarpen hittas. Det kunde konstateras att skogsbolaget tyvärr bandat ut lämningen felaktigt och så även andra riktlinjer enligt kartan, så som rågången. Tryckmärken från skogsmaskinen finns på blästplatsen. Ett flertal slaggbitar kunde ses på platsen. Med jordsonden kunde vi konstatera att det fanns mycket kol i marken vid platsen. Mycket ris finns kvar i området.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-08, 2014-10-09

Bild 1–3 visar slagg i dagen. Bild 4 visar den korrekta platsen för blästerugnen.

Bild 5–6 visar blästerugnen under riset.

Bild 7–8. Mycket ris lämnat på platsen. Vid de tre stubbarna på bilden ligger blästplatsen

Bräcke kommun**BLANKETT 8**

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Nyhem 85:1
Fastighet:	Gimdalen 2:45
Dnr Länsstyrelsen:	431-2262-2014
Lämningsstyp:	Boplats
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Skador:	Inga vindfällda träd på boplatsen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-04

Boplatsen Raä Nyhem 85:1.

Fältkontroll, uttag av stomfälld skog

Fastigheten Gimdalen 2:45, fornlämning Raå Nyhem 85:1, boplat

Fältkontroll, uttag av stomfälld skog

Fastigheten Håvdsjö 2:37 mfl, fornlämning Raå Nyhem 114:1, boplat

BLANKETT 9

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Nyhem 114:1
Fastighet:	Hävdsjö 2:37 med flera
Dnr Länsstyrelsen:	431-2234-2014
Lämningsstyp:	Boplats
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Vindfällan finns kvar i skogen intill stranden. Inga åtgärder har skett , inga uttag av träd gjorda.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-04

Boplats och vindfälle.

BLANKETT 10

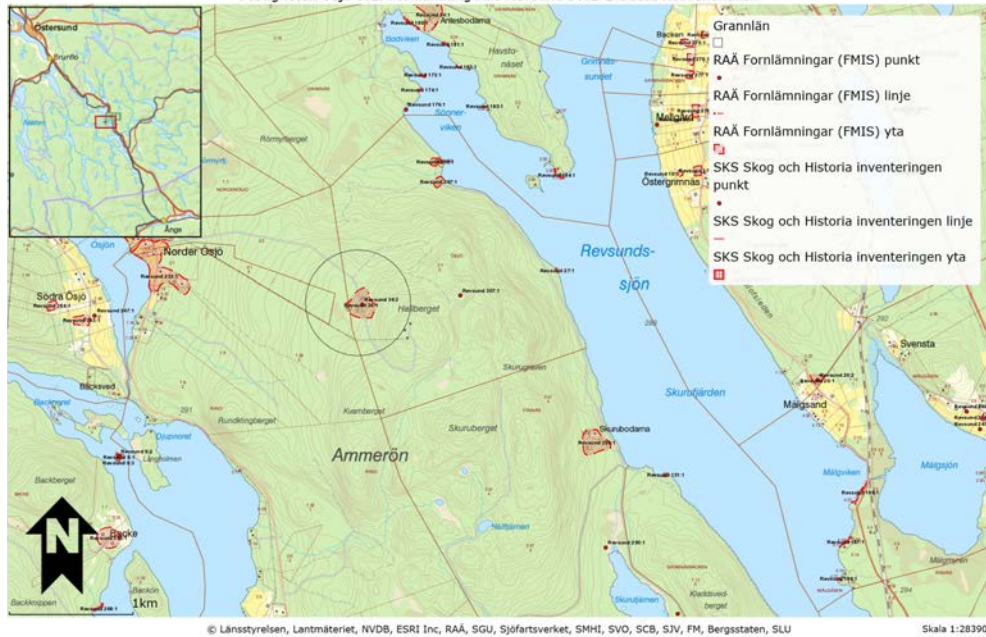
Kommun:	Bräcke
Raå nr:	Revsund 36:1-2
Fastighet:	Ösjö 3:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-4459-2014
Lämningsstyp:	Område med fossil åkermark och bytomt. Ödesbölet Rindhallen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Rotvältor återställda. Smärre körskador, dock har inget vitalt skadats. Skogsstyrelsen har varit ute och bandat ut vid platsen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-04

Bild 1 och 5. Återställda rotvältor. Övriga bilder visar översikter.

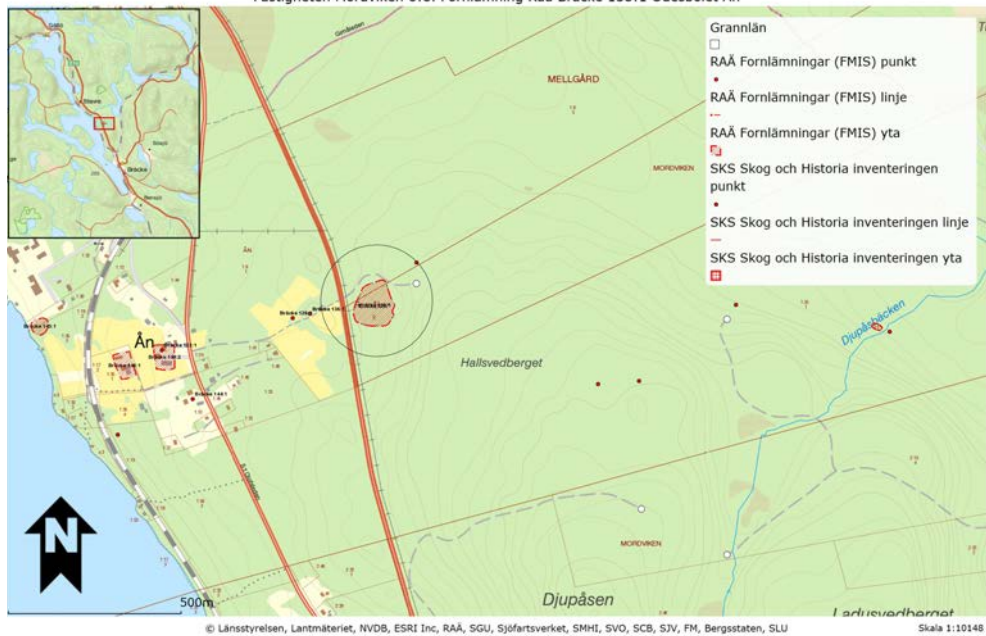
Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Ösjö 3:1. Fornlämning Raä Revsund 36:1-2 Ödesbålet Rindhallen

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Mordviken 6:8. Fornlämning Raä Bräcke 138:1 Ödesbålet Ån

BLANKETT 11

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Bräcke 138:1
Fastighet:	Mordviken 6:8
Dnr Länsstyrelsen:	431-207-2014
Lämningstyp:	Ödesbölet Ån
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fornlämningen är bandad. Inga träd ännu uttagna. Körskador i öster, utanför markerat fornlämningsområde. Dessa är äldre än stormskadeavverkningen. Rotvältor på terrasskanter och röse. I nordvästra delen gamla körskador efter gallring inom fornlämningsområdet.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen.
Datum för besiktning:	2014-09-04

Bild 1–2. Rotvältor. Bild 3–4. Gamla körskador inom fornlämningsområdet.

Bild 5–7. Nya körskador utanför fornlämningsområde.

Bild 8. Rotvälta i terrasskant.

Bild 9–10. Vindfällen och rotvältor inom ödesbölet

BLANKETT 12

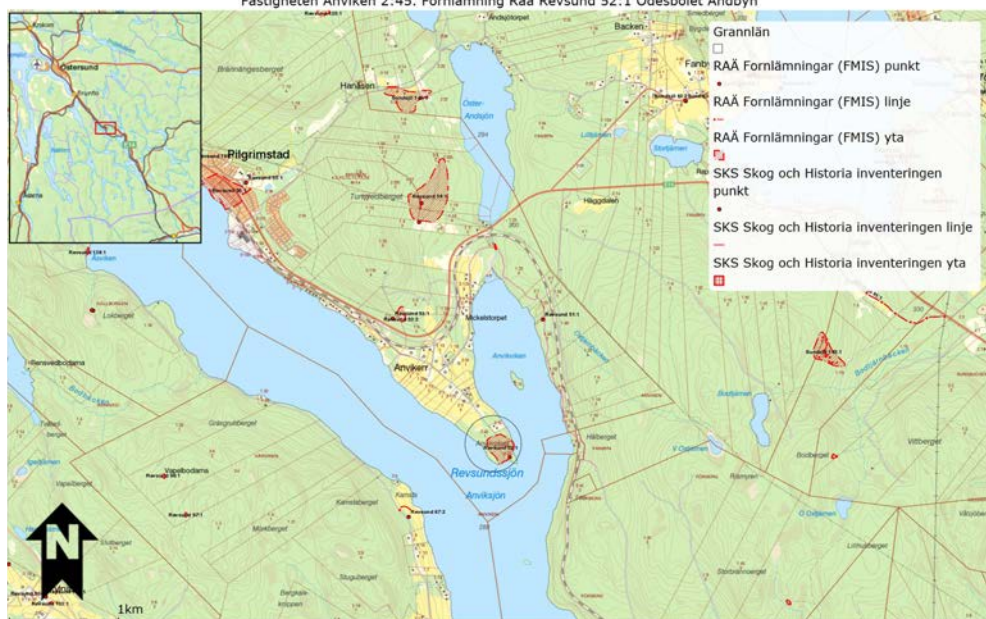
Kommun:	Bräcke
Raå nr:	Revsund 52:1
Fastighet:	Anviken 2:45
Dnr Länsstyrelsen:	431-114-2014
Lämningstyp:	Ödesböle Andbyn
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga körskador. Rotvältorna är efter bästa förmåga tillbakavälta. Väl mycket ris lämnat på ett ställe. Några rotvältor är flyttade dock inte på några rösen eller terrasskanter. Odlingsrösen och terrasser inte utmarkerade med kulturstubbar eller platsband vilket varit att föredra.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-04

Bild 1. Kvarlämnat ris. Bild 2. Tillbakavänd rotvälta. Bild 3–4. Miljöbilder från området. Bild 5–6. Tillbakavälta rotvältor. Båda i odlingsrösen.

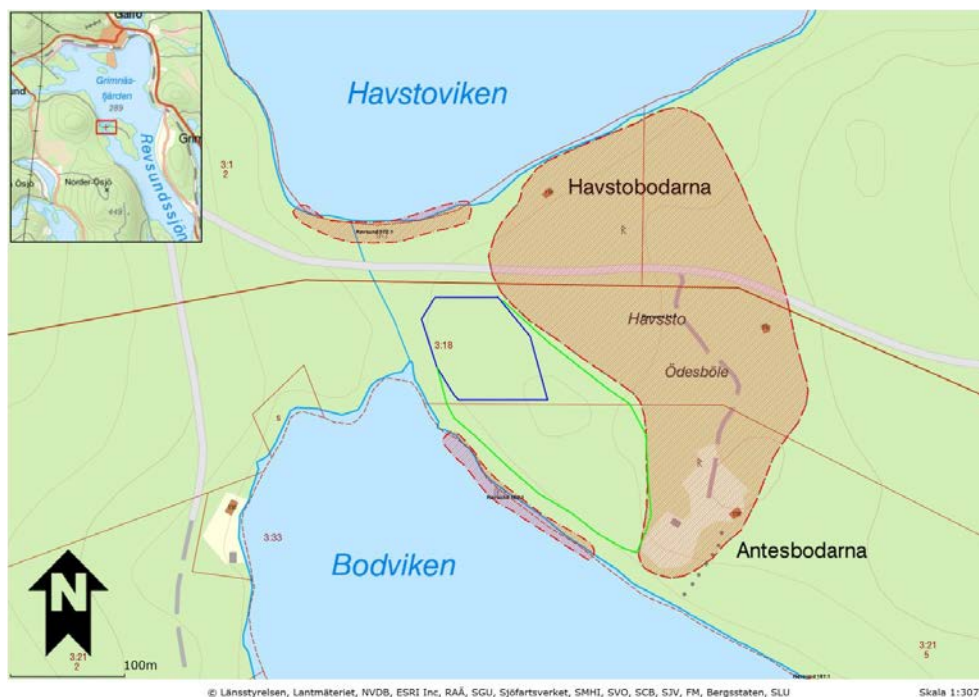
Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fastigheten Anviken 2:45, Fornlämning Raa Revsund 52:1 Odesbölet Andbyn

BLANKETT 13

Kommun:	Bräcke
Raå nr:	Revsund 34:1
Fastighet:	Grimnäs 3:18
Dnr Länsstyrelsen:	431-5032-2014
Lämningsstyp:	Ödesbölet Havsto och fäboden Havstobodarna
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Avverkningsytan/yta för uttag av träd är betydligt större än den är i anmälan från Skogsstyrelsen. Se kartbild där inom den gröna linjen den verkliga ytan där uttag har skett är angiven. Den blå är ytan som angivits i anmälan. Det är även kört alldeles intill gränsen på fornlämningsområdet. Inga körskador eller skadade rösen och terrasser. Tryckmärken efter maskinen finns. Inga fynd av skärvsten i rotvältorna intill stranden.
Åtgärder:	Återkoppling till markägaren, skogsbolag och Skogsstyrelsen.
Datum för besiktning:	2014-09-04

*Bild 1–2. Miljöbilder. Bild 3–4. Översiktsbilder. Bild 5–6. Tillbakavälta rotvältor.
Bild 7–8. Körspår som tangerar gränsen för fornlämningsområdet.*

BLANKETT 14

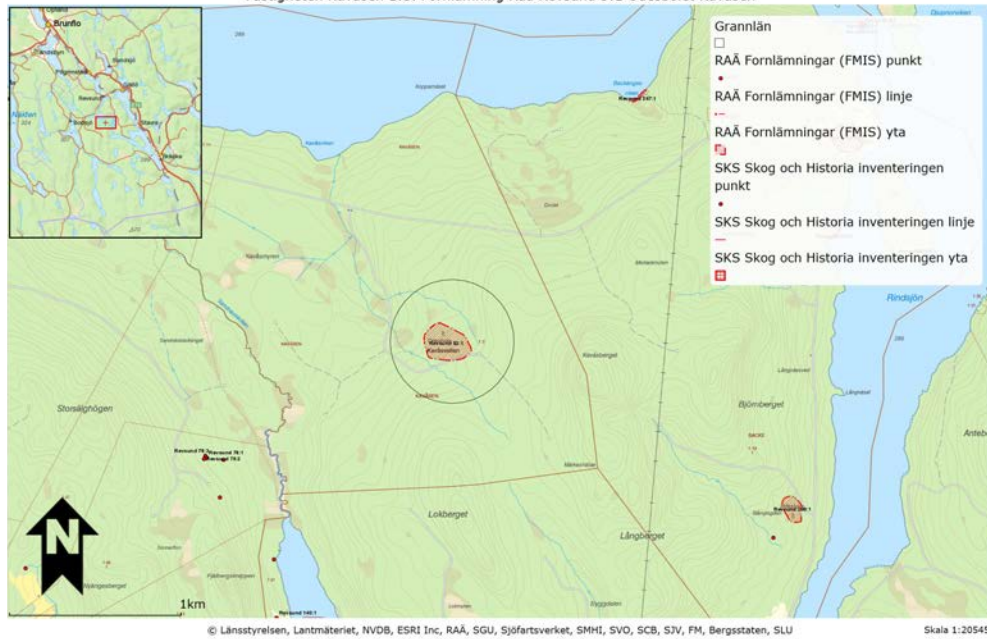
Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Revsund 83:1
Fastighet:	Kavåsen 1:3
Dnr Länsstyrelsen:	431-2872-2014
Lämningsstyp:	Ödesbölet Kavåsen, plats för fäboden Kavåsvallen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Rotvältor och vindfällen kvar inom fornlämningsområdet. Inget uttag av träd utfört vid besiktningsstillfället.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-04

Bild 1–4. Översiktsskott och vindfälla inom ödesbölet.

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Kavåsen 1:3. Fornlämning Raå Revsund 3:1 Ödesbölet Kavåsen

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Håvdsjö 9:1. Fornlämning Raå Nyhem 123:1 boplatsvall

BLANKETT 15

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Nyhem 123:1
Fastighet:	Håvdsjö 9:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-1736-2014
Lämningstyp:	Boplatsvall
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga vindfällen eller rotvältor som påverkat fornlämningen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Boplatsvallen i Håvdsjö.

BLANKETT 16

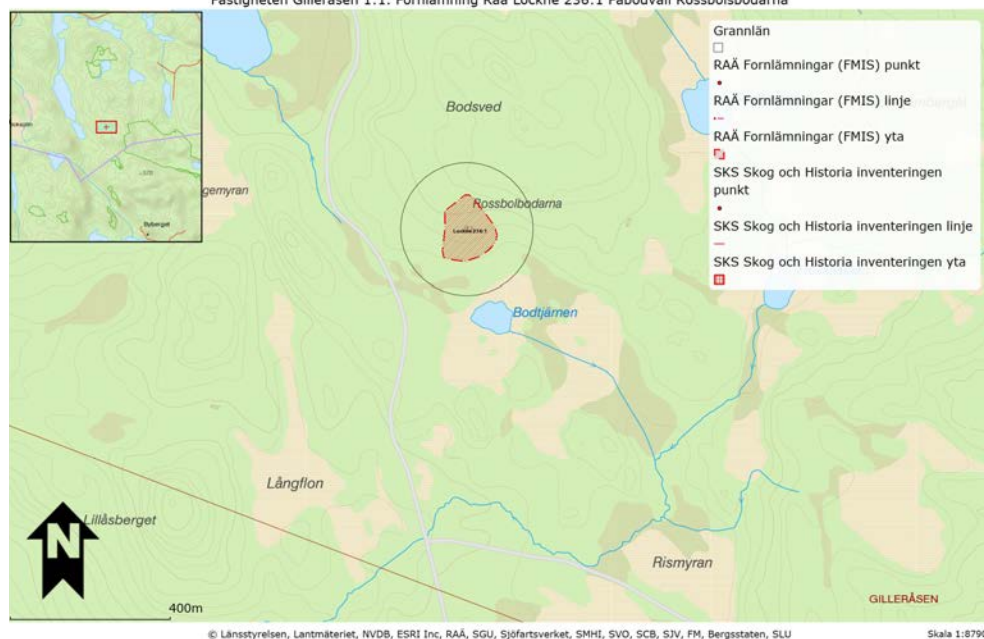
Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Lockne 236:1
Fastighet:	Gilleråsen 1:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-2121-2014
Lämningstyp:	Fäbodlämning
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fornlämningen är utbandad och märkt med kulturmiljöhänsyn. Hänsynen ser bra ut. Ingen större påverkan av stormen på fäboden iaktogs. Tre förfallna hus och en jordkällare återfanns på platsen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Bild 1–4. Hoprasade byggnader och enstaka vindfällan på fäboden.

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Gilleråsen 1:1. Fornlämning Raå Lockne 236:1 Fäbodvall Rossbolsbodarna

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Hunge 3:5. Fornlämning Raå Bodsjö 33:1 Fångstgropssystem

BLANKETT 17

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Bodsjö 33:1
Fastighet:	Hunge 3:5
Dnr Länsstyrelsen:	431-736-2014
Lämningstyp:	Fångstgropssystem
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga vindfällen vid fångstgroparna kunde iakttas.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Bild 1–3. Fångstgropar vid Hunge.

BLANKETT 18

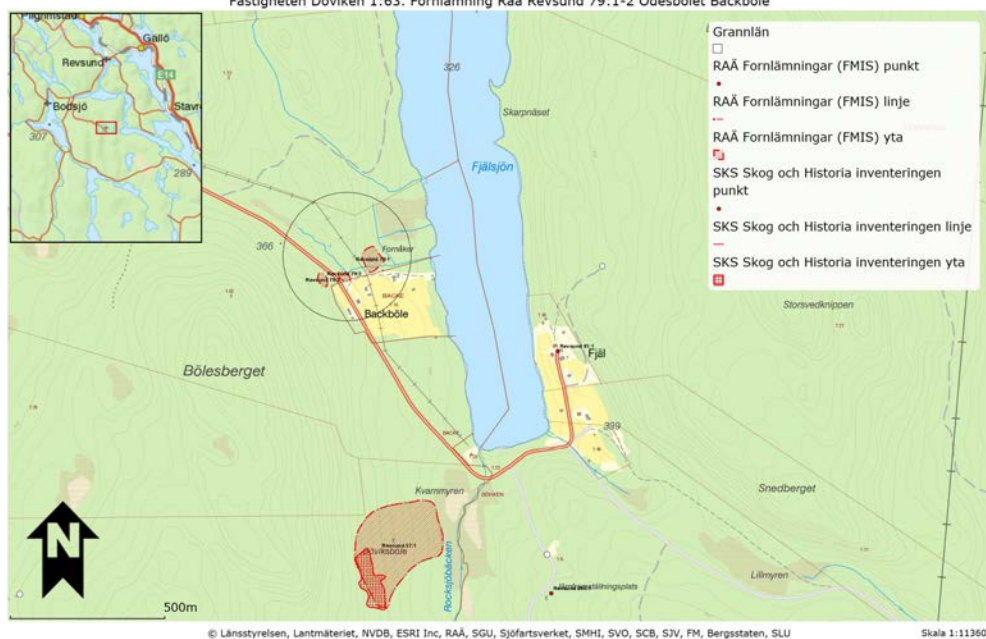
Kommun:	Bräcke
Raå nr:	Revsund 79:2
Fastighet:	Döviken 1:63
Dnr Länsstyrelsen:	431-2704-2014
Lämningsstyp:	Ödesbölet Backböle
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fornlämningen ligger inte inom anmält område. Kontrollens syfte var att se om de ändå varit inne i fornlämningsområdet och kört för att komma åt stormfälld skog. Fornlämningsområdet var inte påverkat av stormskador eller avverkningen (uttag) intill.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Bild 1–3. Fornlämningsområdet.

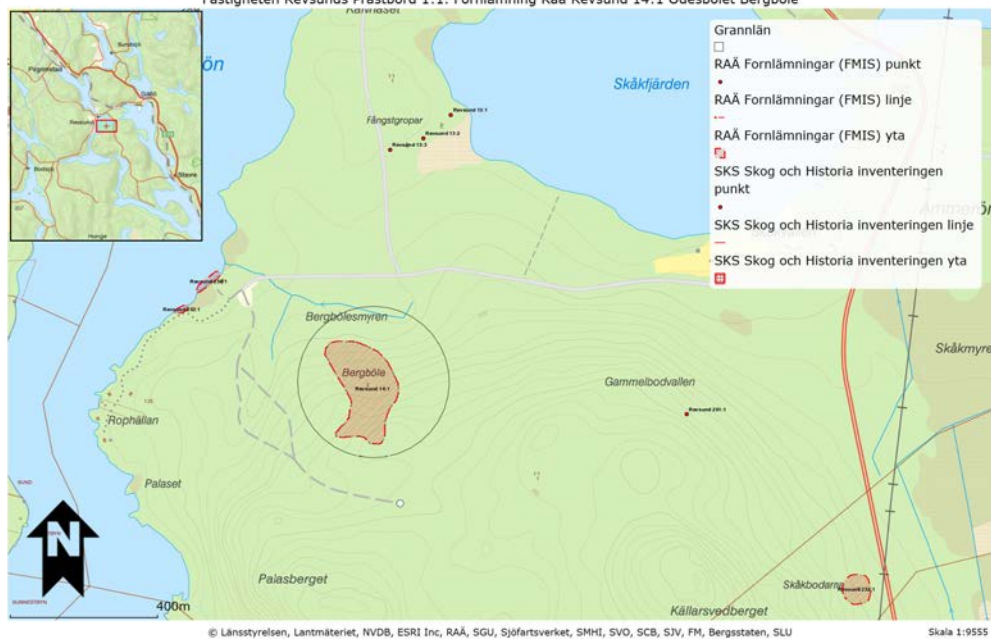
Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fastigheten Dövikén 1:63. Fornlämning Raå Revsund 79:1-2 Odesbålet Backböle

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fastigheten Revsunds Prästbord 1:1. Fornlämning Raå Revsund 14:1 Odesbålet Bergböle

BLANKETT 19

Kommun:	Bräcke
Raå nr:	Revsund 14:1
Fastighet:	Revsunds Prästbord 1:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-1782-2014
Lämningsstyp:	Ödesbölet Bergsböle
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Smärre körsador och ställvis lämnat ris kunde konstateras vid besöket. Fornlämningen var bra utmarkerat med kulturstubbar och band. Alla rotvältor är inte åtgärdade. I huvudsak en bra skött avverkning och uttag av stormfälld skog. I en kontakt med Länsstyrelsen kunde de informera att de fått avbryta arbetet eftersom det såg att det blev skador i marken. Därför är arbetet inte klart på denna plats, ris och träd kommer att tas bort när arbetet återupptas.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

*Bild 1. Odlingsterrass**Bild 2–3. Miljöbilder.*

Bild 4. Åkerhak. Bild 5. Ej tillbakalagd rotvälta

Bild 6. Odlingröse.

Bild 7. I mitten av bilden ett av de odefinierade diken som finns inom ödesbålet.

Bild 8. Utsikt. Bild 9. Mindre körskada i utkanten. Arbetet avbröts då körskador började uppkomma.

Bild 10. Kulturstubbar vid odlingsröse. Bild 11. Nedsänkt rektangulär odlingsyta.

BLANKETT 20

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Sundsjö 37:1, 39:1, 205:1
Fastighet:	Lövsta 1:12
Dnr Länsstyrelsen:	431-3028-2014
Lämningstyp:	Fångstgropssystem (37:1), minneskors (37:1), boplat (205:1)
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Skador:	Inga vindfällda träd hade påverkat lämningarna. Korset var utbandad med plastband kulturmiljöhänsyn.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Bild 1–2. Minneskors över en ung man som dödats vid skogsarbete. Korset är rest där han dog.

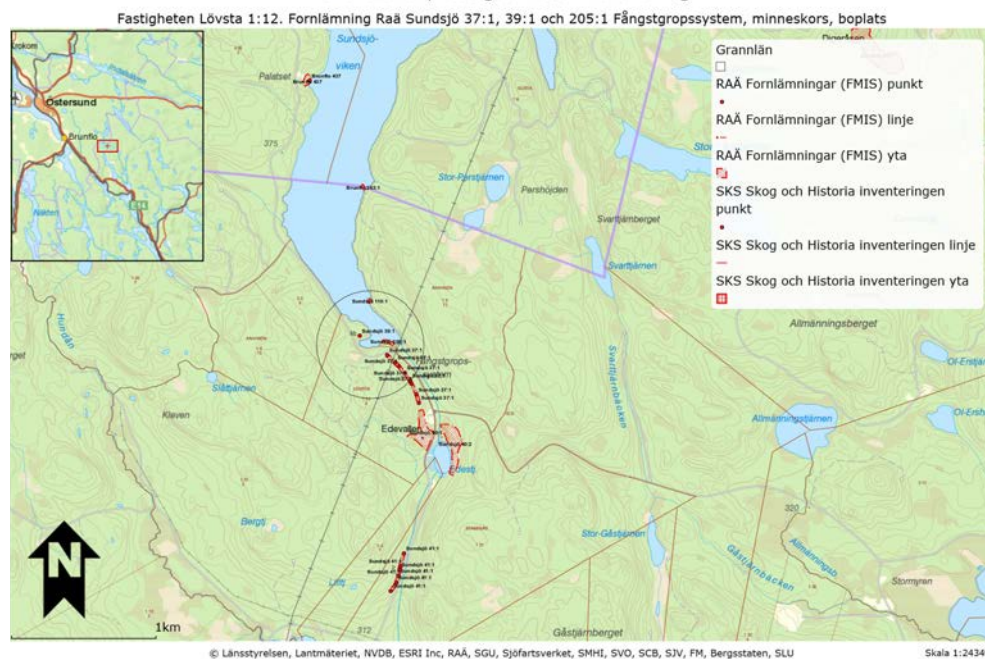

Bild 3-4 Opåverkad strandburen stenålderboplat.

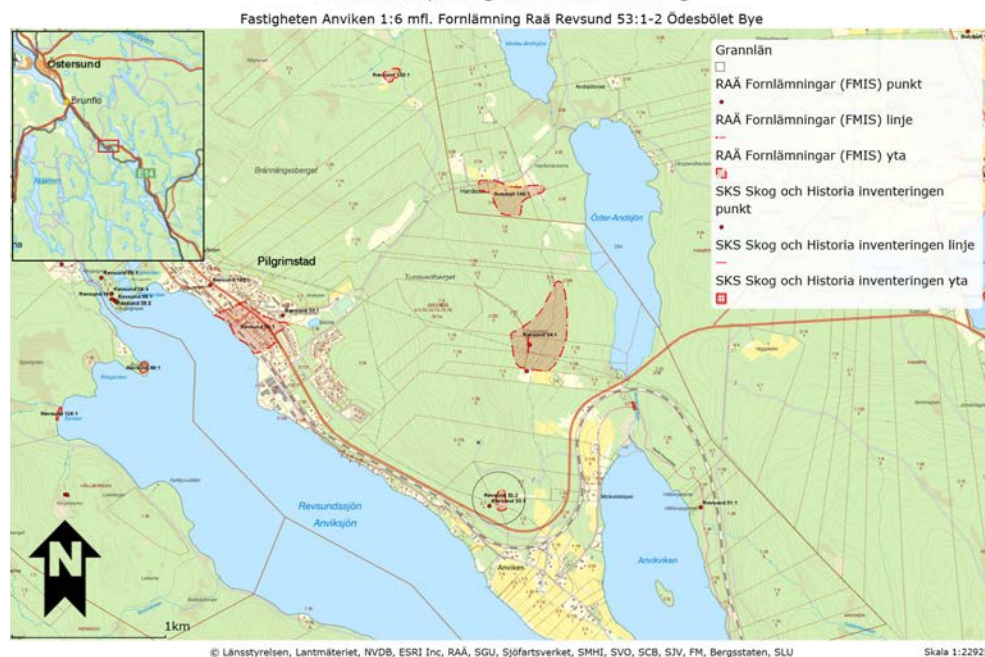

Bild 5. Opåverkad fångstgrop.

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Blankett 21

Kommun:	Bräcke
Raä nr:	Revsund 53:1-2
Fastighet:	Anviken 1:6, 2:3 och 2:7
Dnr Länsstyrelsen:	431-3417-2014
Lämningsstyp:	Ödesböle vid namn Bye
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Skador:	På större delen av fornlämningen är endast utförsel av stormfälld skog genomförd. Det område där endast utförsel skett har inte varit anmälningspliktigt hos Skogsstyrelsen. Ett mindre område i sydväst är kalavverkat i enlighet med plan inlämnad till Skogsstyrelsen. Ett mindre antal rotvältor vilka vänts tillbaka fanns. Körskador vid in och utfart, dock ej i fornlämningen. En enstaka mindre körskada kunde konstateras inom fornlämningen. I övrigt fanns endast fullt acceptabla lättare trycksador av körning. Delvis var väl mycket ris lämnat. Fornlämningen var ej markerad med plastband vilket hade varit att föredra.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-11-21

Bild 1. Körskada vid infart till området, men utanför fornlämningen.

Bild 2. Mindre körskada inom fornlämningen.

Bild 3–4. Fossil åkeryta med tillbakavänd rotvälta.

Bild 5. Utsikt över ödesbålet mot Pilgrimstad och Revsundssjön.

Strömsunds kommun**BLANKETT 22**

Kommun:	Strömsund
Raä nr:	Hammerdal 153:1
Fastighet:	Gisselås 1:24, 1:25
Dnr Länsstyrelsen:	431-3802-2014
Lämningsstyp:	Fångstgropssystem
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fångstgroparna var utbandade och markerade med kulturstubbar, sannolikt inför en avverkning. Inga stora mängder rotvälter fanns inom området. Mycket ris fanns kvar, även runt en del av fångstgroparna. I utkanten av området syntes märken i marken efter skogsmaskinen.
Åtgärder:	Återkoppling till marksägare och skogsbolag
Datum:	2014-09-30

*Bild 1–2. Fångstgropar.**Bild 3–4. Ris och kvarliggande mindre träd fanns kvar i anslutning till fångstgroparna.*

Bild 5. Ej bortagen gran i en av fångstgroparna.

Bild 6. Fångstgrop med kulturstubbe, full av nedrisning.

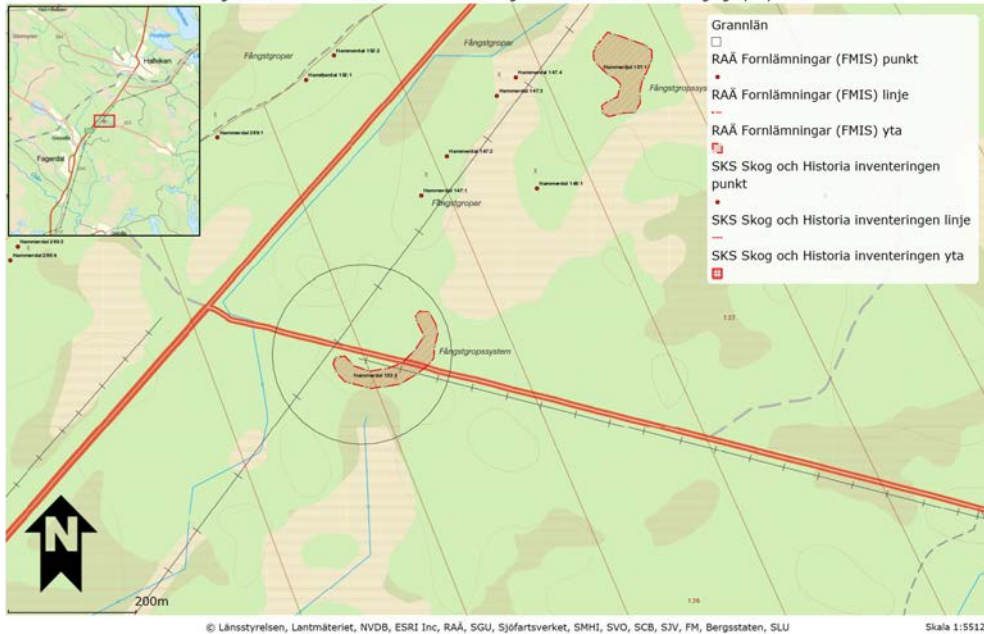
Bild 7–8. Fångstgropar. I båda fallen nedrisade.

Bild 9. Tryckmärken efter maskin i områdets ytterkant.

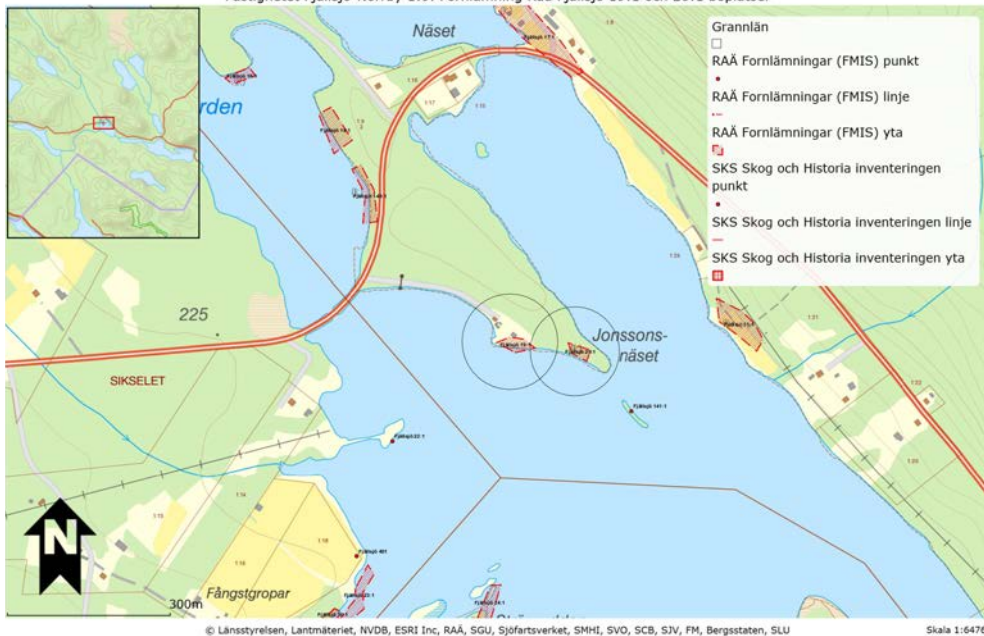
Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fastigheten Gisselås 1:25 och 1:25. Fornlämning Raä Hammerdal 153:1 Fångstgropssystem

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fastigheten Fjällsjö-Norrby 1:9. Fornlämning Raä Fjällsjö 19:1 och 20:1 boplatser

BLANKETT 23

Kommun:	Strömsund
Raå nr:	Fjällsjö 19:1, 20:1
Fastighet:	Fjällsjö-Norrby 1:9
Dnr Länsstyrelsen:	431-4318-2014
Lämningstyp:	Boplatser
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Enligt FMIS ska boplatserna efter reglering av Norrbyvattnet ligga under vatten. Ett besök på platsen gjordes för att se om det fanns rotvältor där fynd av skärvsten kunde göras. Ett fåtal rotvältor fanns men ingen skärvsten kunde hittas.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum:	2014-09-30

Bild 1–3. Översiktsskildringar.

BLANKETT 24

Kommun:	Strömsund
Raä nr:	Ström 179:1-3
Fastighet:	Alavattnet 1:34
Dnr Länsstyrelsen:	431-4319-2014
Lämningsstyp:	Fångstgropar
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämningar
Bedömning:	Inga träd var uttagna eller rotvälter åtgärdade vid besiktnings- tillfället. Fångstgroparna var utbandade och markerade med kulturstub- bar. Den fångstgrop som låg utanför avverkningsytan (Ström 179:1) var mest påverkad av vindfällan som blåst så det låg mer eller mindre över gropen.
Åtgärder:	Återkoppling till Skogsstyrelsen, markägare och skogsbolag
Datum:	2014-09-30

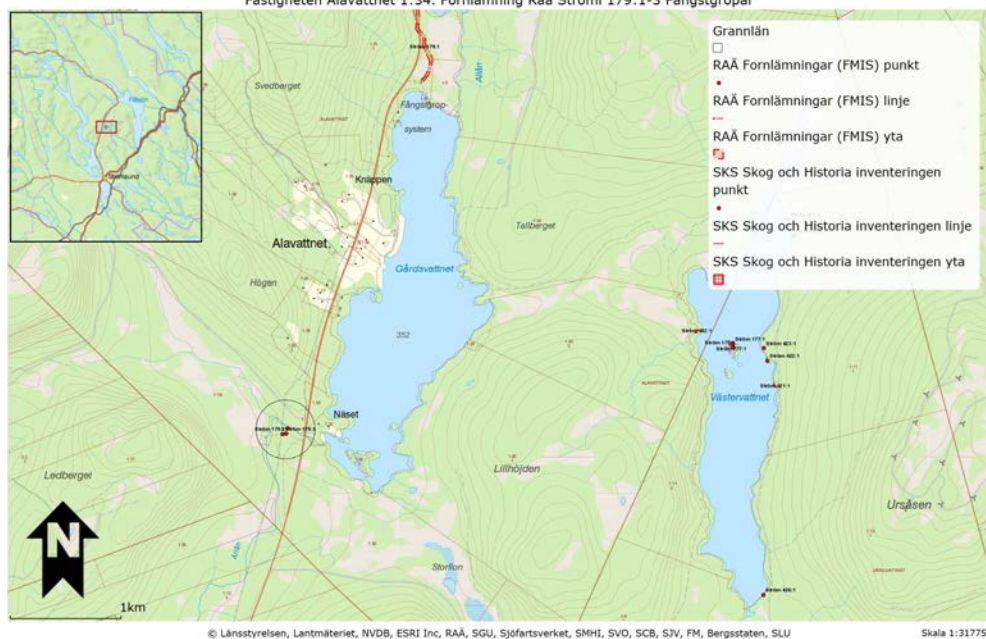
Bild 1. Översikt. Bild 2–4. Fångstgropar inom området.

Bild 5–6. Fångstgropen Ström 179:1 som var svårast drabbad av vindfällen men inte låg inom det avverkningsanmälda området.

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Alavattnet 1:34. Fornlämning Raä Ströml 179:1-3 Fångstgropar

Fältkontroll, uttag av stormfälld skog

Fastigheten Alavattnet 1:34. Fornlämning Raå Ström 311:1 och SoH1055573 Boplat, fäboden Vallbodarna

BLANKETT 25

Kommun:	Strömsund
Raä nr:	Ström 311:1 och SoH1055573
Fastighet:	Vallen 1:5
Dnr Länsstyrelsen:	431-4512-2014
Lämningsstyp:	Boplats och fäboden Vallbodarna
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inte åtgärdat vid besiktningstillfället. Inga träd uttagna. På fäboden fanns många gamla vindfällen, sannolikt från tidigare stormar. Tidigare besiktigad av Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens arkeologer för rådgivning tillsammans med SCA Strömsund se rapport 2. Platsen innehåller förutom fäboden spår av äldre odling som är karterad på 1700-talet.
Åtgärder:	Rådgivning utförd, Återkoppling till Skogsstyrelsen, markägare och skogsbolag
Datum:	2014-09-30

Bild 1–4. Äldre vindfällen inom området.

Bild 5. Gamla vinfällan inom området.

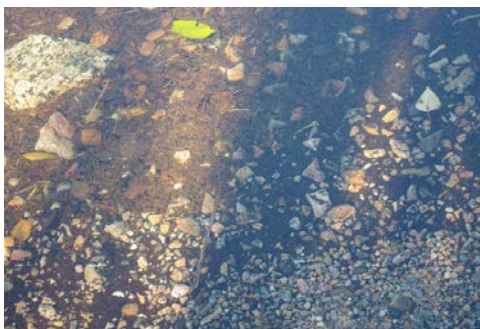

Bild 6. Skärvsten från boplatsen synlig i vattnet.

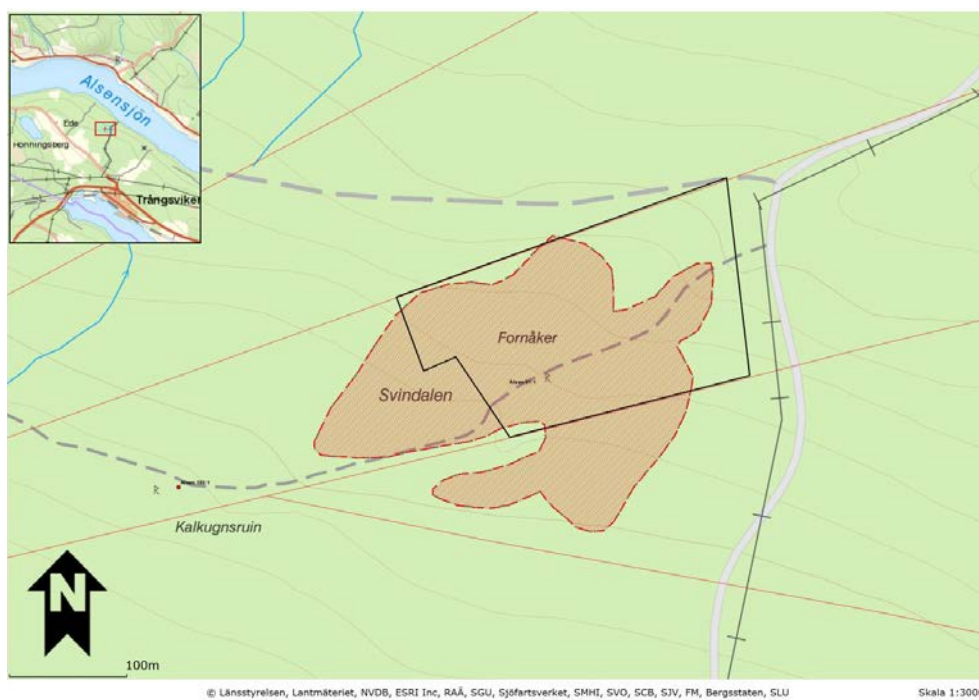
Bild 7. Utbandad markerad terrasskant.

Bild 8. Strandkant där skärvsten från boplatsen förekommer i vattnet.

Krokoms kommun**BLANKETT 26**

Kommun:	Krokom
Raå nr:	Alsen 61:1
Fastighet:	Rönningsberg 3:4
Dnr Länsstyrelsen:	431-4847-2014
Lämningstyp:	Ödesbölet Svindalen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Terrasser och rösen är utmarkerade med band och kulturstubbar. Mycket ris är lämnat. Mindre körspår finns på vissa ställen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

Kartbild med svart markering över det avverkningsanmälda området.

Bild 1. Kulturstubbar på odlingsröse.

Bild 2. Odlingsröse.

Bild 3. Terrasskant och odlingsröden utbandade med band och kulturstubbar.

Bild 4. Odlingsröse.

Bild 5. Terrasskant utmarkerad.

Bild 6 och 7. Körskador.

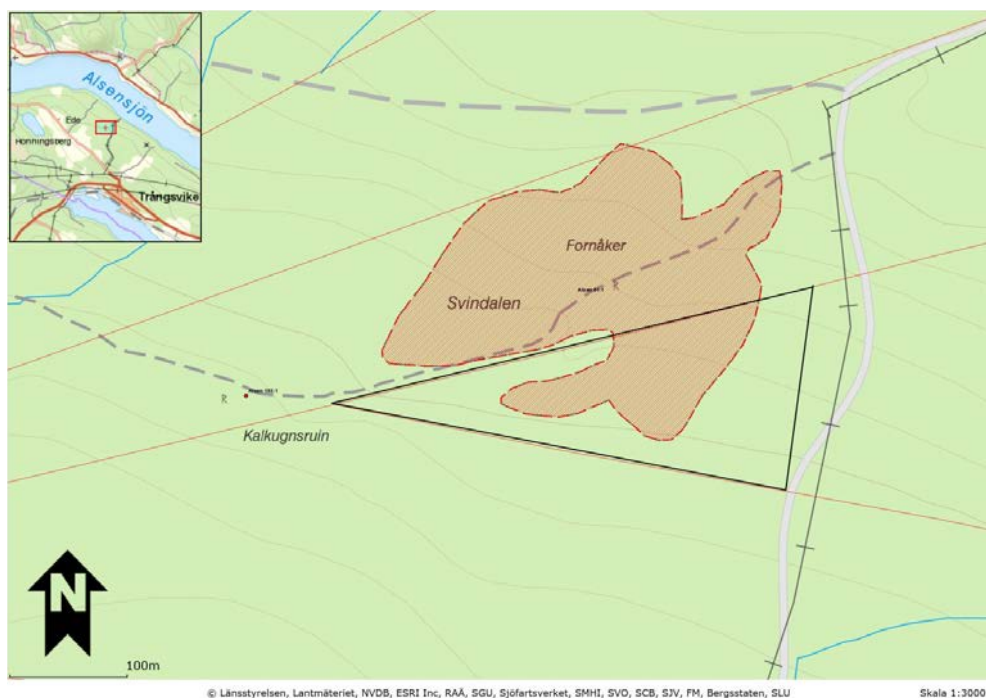
Bild 8 och 9. Miljöbilder och utsikt.

Bild 10. Tillbakavänd rotvälta.

BLANKETT 27

Kommun:	Krokom
Raä nr:	Alsen 61:1
Fastighet:	Rönningberg 2:14
Dnr Länsstyrelsen:	431-1773-2014
Lämningsbetyg:	Ödesböle Svindalen
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga åtgärder i form av uttag av stormfällan var ännu gjorda vid besiktningstillfället. Terrasser och rösen utmarkerade med band.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

Svart markering anger avverkningsanmält område. Detta utgör den södra delen av samma ödesböle som figurerar i blankett 26 ovan.

Bild 1–3. Vindfällan inom området.

Bild 4. Bandmarkering av röse.

BLANKETT 28

Kommun:	Krokom
Raä nr:	Alsen 5:1-2
Fastighet:	Vången 2:7
Dnr Länsstyrelsen:	431-1556-2014
Lämningsstyp:	Ödesböle Nilstopet + gravhög
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga uttag av vindfällda träd eller åtgärdade rotvältor.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

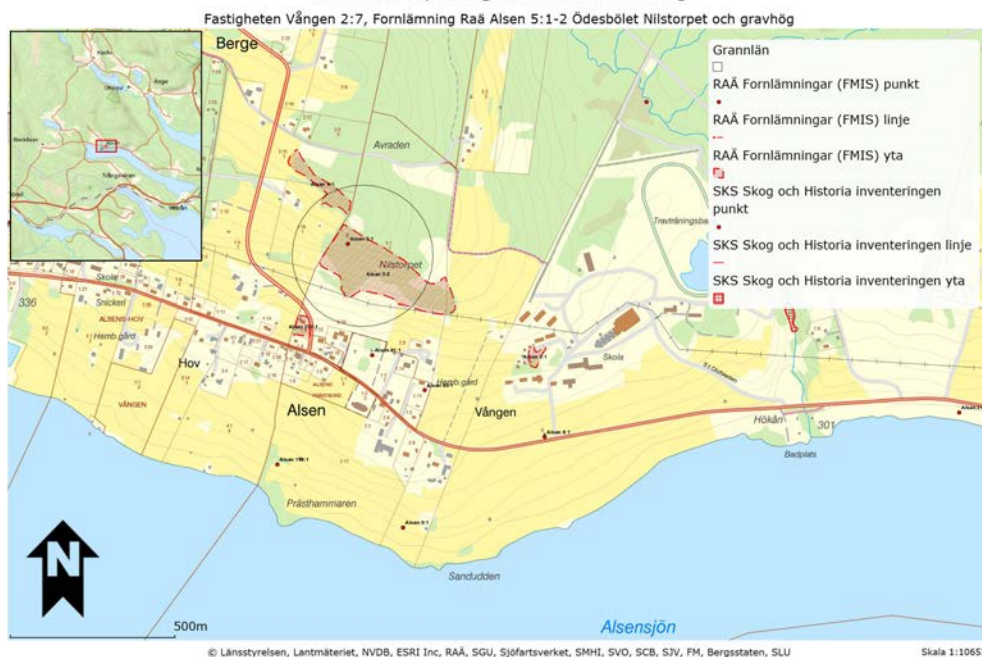

Bild 1–4. Miljöbilder.

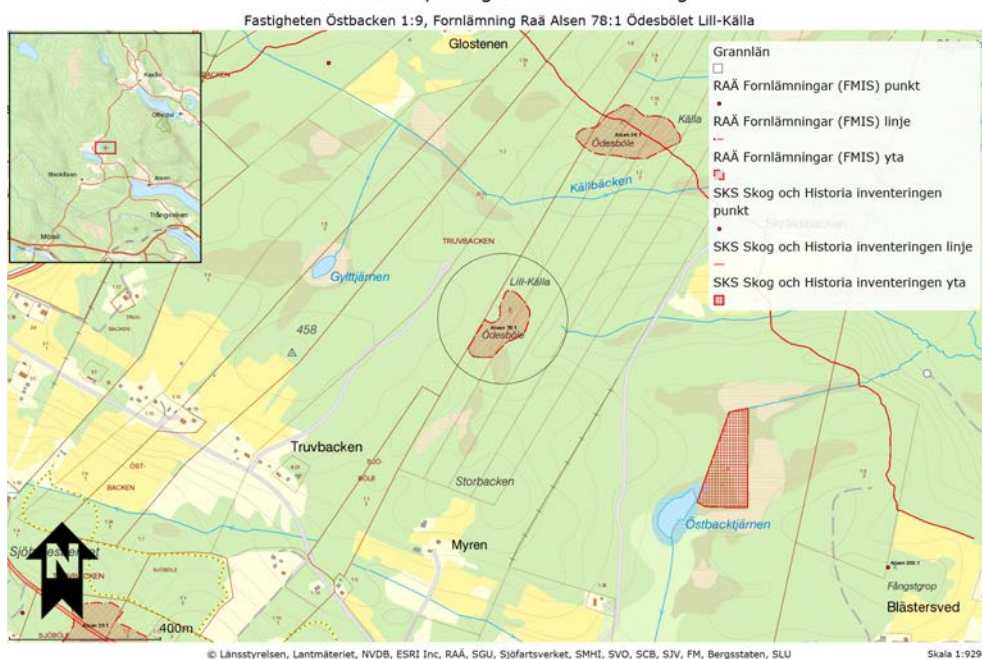

Bild 5. Gravröset.

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog

BLANKETT 29

Kommun:	Krokom
Raä nr:	Alsen 78:1
Fastighet:	Östbacken 1:9
Dnr Länsstyrelsen:	431-95-2014
Lämningsstyp:	Ödesböle Lill-Källa
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Hela fornlämningsområdet är avverkat och uttag av vindfällen gjort. Mycket ris ligger kvar inom området. Inga körskador, Alla rotvältor är inte åtgärdade (tillbakavända) Terasskanter och rösen inte markerade med vare sig band eller kulturstubbar.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

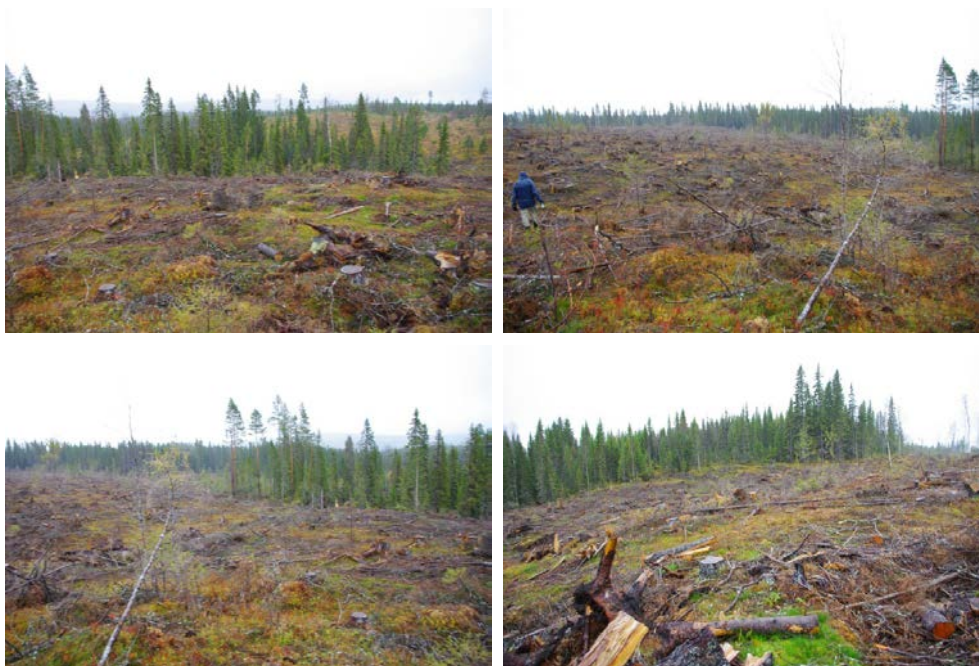

Bild 1–4. Miljööversiktssbilder.

Bild 5–6. Ställvis ligger mycket ris kvar inom hela området.

BLANKETT 30

Kommun:	Krokom
Raä nr:	Alsen 35:1
Fastighet:	Sjöböle 1:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-3442-2014
Lämningstyp:	Spår av fossil åker (ödesböle Sjöböle)
Antikvarisk status FMIS:	Övrig kulturhistorisk lämning
Bedömning:	Inga stormfällda träd hade påverkat lämningen. Bitvis risigt och mycket kvarliggande träd.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

Bild 1. Ställvis mycket ris och kvarliggande träd. Bild 2. Hopsamlad stubb och rismaterial.

BLANKETT 31

Kommun:	Krokom
Raä nr:	Rödön 29:1, 30:1
Fastighet:	By 1:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-3089-2014
Lämningsstyp:	Gravhögar och boplatsoområde från järnålder
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Få stormpåverkade träd inom fornlämningsområdet. Inga knäckta träd borttagna utanför och innanför rampen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-07

*Knäckt träd bredvid ramp**Knäckt trädtopp*

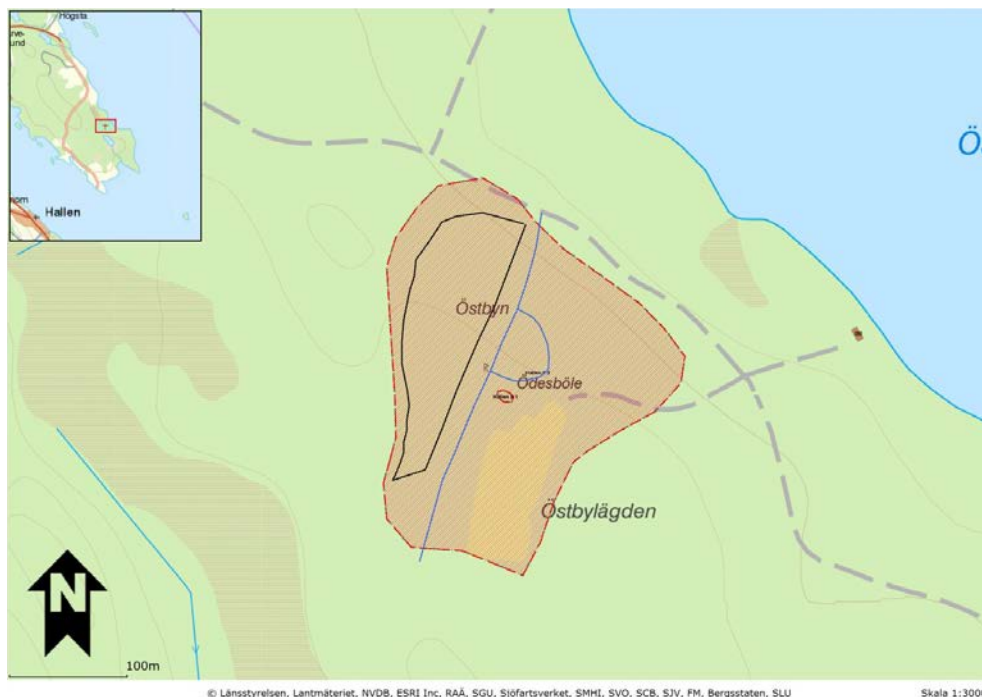

Träd delvis på den röjda ytan intill gravarna.

Åre kommun
BLANKETT 32

Kommun:	Åre
Raå nr:	Hallen 8:1-2
Fastighet:	Hammarnäs 4:64
Dnr Länsstyrelsen:	431-2586-2014
Lämningsstyp:	Ödesbölet Östbyn, husgrund
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Mycket lite arbete gjort inom angivet område (svart linje på kartan). En skotarväg (?) (transportväg från/till annan avverkning) enligt blå markering på kartan fanns rakt igenom området. Smärre körsador efter hjul. Mycket ris och träd har lämnats kvar. Även kavlade broar? Få vindfällen. Otydligt om det är någon föryngringsavverkning gjord? Granar kvarlämnade Körvägen har gjort större skada än vad vindfällen och de knäckta träden gjort.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

Kartbild över avverkningsanmält område (svart linje) och den skotarväg som var anlagd rakt över ödesbölet (blå linje).

Bild 1–6. Över hela lämningen låg rikligt med ris kvar.

Bild 7. Skotarvägen.

Bild 8. Ris.

BLANKETT 33

Kommun:	Åre
Raä nr:	Mörsil 83:1
Fastighet:	Mörsil-Sällsjö 1:48
Dnr Länsstyrelsen:	431-1653-2014
Lämningsstyp:	Fångstgropssystem
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inga åtgärder gjorda inom området för avverkningsanmälan se kartbild med svart markering. Gamla rotvältor finns inom området. Enstaka vindfällen och rotvältor finns inom fångstgropssystemet i anmälan. I området närmast vattnet pågick en avverkning vid besiktningstillfället. Fångstgroparna var utbandade och markerade med kulturstubbar. Träden och riset låg fortfarande kvar eftersom avverkning fortfarande pågick.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-07

Karta med svartmarkerat avverkningsanmält område.

Bild 1. Enstaka knäckt träd i området. Bild 2. Enstaka vindfällan i området.

Bild 3. Träd i kanten till fångstgropen. Bild 4. Opåverkad fångstgrop.

Bild 5. Gammalt knäckt träd vid en fångstgrop. Bild 6. Sönderblåst träd i utkanten på fångstgrop.

Fångstgropana var utbandande och markerade med kulturstubbar i avverkningsområdet

BLANKETT 34

Kommun:	Åre
Raä nr:	-
Fastighet:	Kvissle 3:19
Dnr Länsstyrelsen:	431-3147-2014
Lämningstyp:	Sågverksindustri, kolning
Antikvarisk status FMIS:	-
Bedömning:	Träden går inte att ta ut med maskiner eftersom lämningarna ligger på en ö. Efter samtal med markägaren (Jämtkraft) har man kommit överens om att röja stigen från nedfallna träd, så att besökarna kan gå utefter stigen med de uppskyttade lämningarna. En stor rotvälta fanns på en kolbotten. Den var vid besiktnings-tillfället åtgärdad, liksom de träd som legat över stigen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-07

Bild 1–2. Åtgärdad rotvälta på kolbotten.

Bild 3–4. Återställd stig.

Bild 4–5. Vindfällda träd borttagna från stigen

Fältkontroll, uttag av stormfällad skog, Sågholmen (Herrgårdsh)

Fastigheten Kvissle 3:19, Lämningar efter sågverksindustri. Leden markerad med brunt

Östersunds kommun
BLANKETT 35

Kommun:	Östersund
Raå nr:	Lockne 70:1
Fastighet:	Balsta 1:3
Dnr Länsstyrelsen:	431-3213-2014
Lämningstyp:	Ödesbölet Balsta
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Rådgivning har skett på plats med Skogsstyrelsen. Lämningen utbandad. En basväg löper omedelbart i öster om fornlämningsområdet. Stora körsador finns längst denna väg. I nedre kanten av lämningen finns kraftiga körspår som tangerar fornlämningsområdet.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-09-29

Bild 1–2. Körsador i ytterkanten av fornlämningsområdet.

Bild 3–4. Väg där skogsmaskin kört i fornlämningens ytterkant.

Bild 5. Körspår i fornlämningens ytterkant.

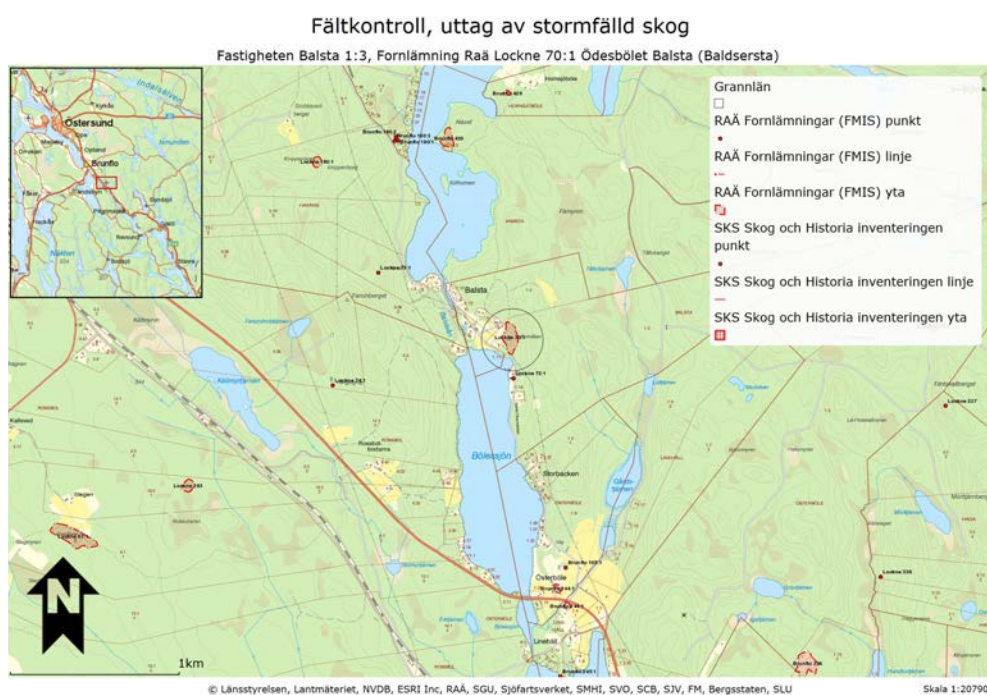

Bild 6. Fornlämningens gränser var markerade med band.

BLANKETT 36

Kommun:	Östersund
Raä nr:	Brunflo 251:1–2, 29:1–2
Fastighet:	Grytan 4:10 och Lund 1:36 (2 ärenden samma fornlämning)
Dnr Länsstyrelsen:	431-1956-2014
Lämningstyp:	Hög, fossil åkermark, gravfält, hålväg
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Vid den fossila åkermarken fanns inga vindfällen. Inte heller vid gravhögen (Brunflo 29:2). Skogsstyrelsen har gjort rådgivning på plats. Vid gravfältet fanns en rotvälta strax intill en av gravhögarna. Inga större åtgärder var gjorda på platsen. Enstaka vindfällen borttagna vid tidigare besiktning av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-09

Bild 1. Stensättning Raä Brunflo 251:1.

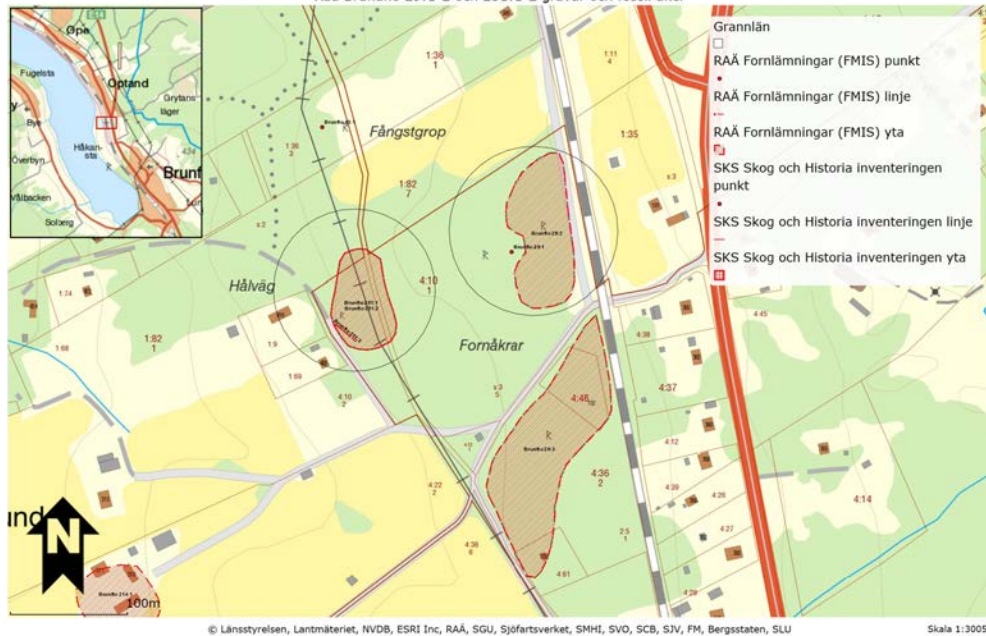
Bild 2. Rotvälta strax intill stensättning Raä Brunflo 251:1.

Bild 3–4. Stormskador i stensättningarnas närområde.

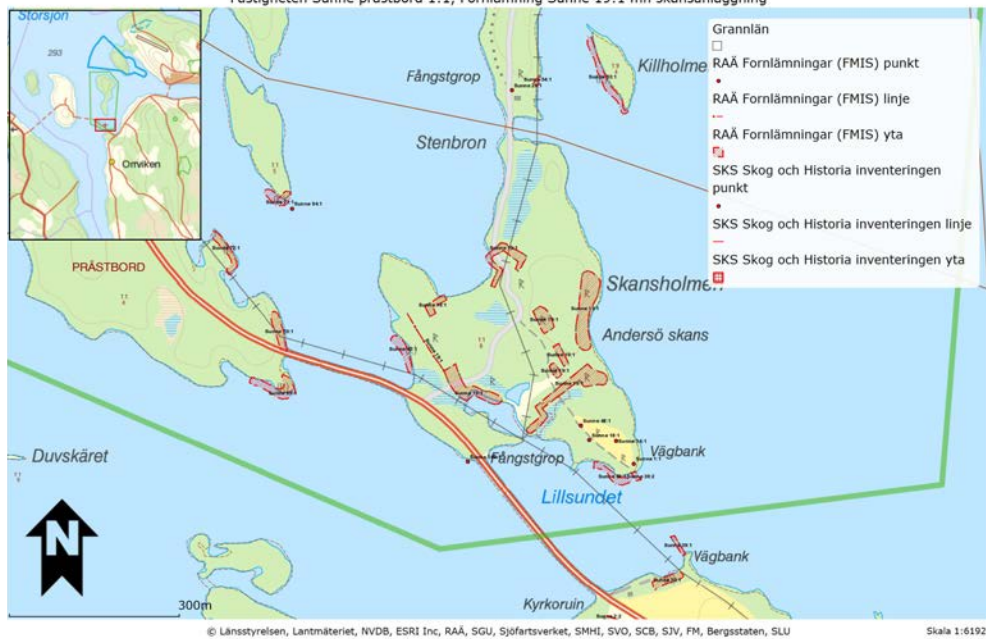
Fältinventering av stormskador

Raå Brundflo 29:1-2 och 251:1-2 gravar och fossil åker

Fältkontroll, uttag av stormfäld skog, Andersö skans

Fastigheten Sunne prästbord 1:1, Fornlämning Sunne 19:1 mfl skansanläggning

BLANKETT 37

Kommun:	Östersund
Raå nr:	Sunne 19:1, Andersö skans
Fastighet:	Sunne prästbord 1:1
Dnr Länsstyrelsen:	431-7982-2014
Lämningstyp:	Skans
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Inget uttag av träd är gjort eller återställande av rotvältor. Träden över stigen ut på udden med gravhögen är borttagna liksom träd över vägen ut till norra delen av ön. Bestånd av contortatall som har lägre prioritet vid uppröjningsarbetet. Enligt markägaren kan arbetet komma igång vintern 2014–2015.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-07

Bild 1–2. Rotvältor inom skansområdet.

Bild 2–4. Stormfällda träd i vallgraven och på vällen.

Bild 5. Bortröjt träd över stig.

BLANKETT 38

Kommun:	Östersund
Raå nr:	Norderön 6:1, 110:1
Fastighet:	Önsta 2:18
Dnr Länsstyrelsen:	431-1435-2014
Lämningstyp:	Gravhög och ödesböle
Antikvarisk status FMIS:	Fornlämning
Bedömning:	Fornlämningarna (gravhög, terrasskanter, odlingsytor, rösen) var inte utbandade. Troligtvis finns kulturstubbar på några ställen, dock inte konsekvent. Ställvis är mycket ris lämnat. Inga körskador.
Åtgärder:	Återkoppling till markägare, skogsbolag och Skogsstyrelsen
Datum för besiktning:	2014-10-21

Bild 1. Odlingsyta (bassängformad åker).

Bild 2. Gravhög.

Bild 3–4. Översiktsbilder.

Bild 5. Gravhög.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland